

PROVEDBENI
PROGRAM
OPĆINA SELCA
2025.-2029. GODINA

Sadržaj

1. UVOD	3
1.1. Proces izrade provedbenog plana općine Selca	3
1.2. Zakonodavni okvir izrade Provedbenog plana	3
1.3. Područje djelovanja općine Selca	5
1.4. Organizacijska struktura općine Selca	5
1.5. Vizija i misija	5
2. OPIS IZAZOVA I RAZVOJNIH POTREBA	6
2.1. Proračun Općine	6
2.2. Demografska obilježja	10
2.3. Stanovanje	11
2.4. Gospodarstvo	12
2.5. Turizam	14
2.6. Poljoprivreda	16
2.7. Vodoopskrba i odvodnja	17
2.8. Gospodarenje otpadom	18
2.9. Odgoj i školstvo	20
2.10. Kultura i civilno društvo	22
4. POPIS PRIORITETA DJELOVANJA	28
5. POPIS MJERA	32
6. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR	45
7. OKVIR ZA PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	49
8. PRILOZI	52
9. LITERATURA	53

1. UVOD

1.1. Proces izrade provedbenog plana općine Selca

Provedbeni programi jedinica lokalne samouprave predstavljaju kratkoročne strateške dokumente koji konkretiziraju ciljeve utvrđene u srednjoročnim aktima strateškog planiranja (ako su dostupni) te osiguravaju njihovu povezanost s proračunom jedinice lokalne samouprave. Ovi programi donose se za razdoblje trajanja mandata izvršnog tijela i vrijede isključivo za to razdoblje.

U skladu s navedenim, Općina Selca pokrenula je izradu Provedbenog programa Općine Selca za razdoblje 2025. - 2029. godine.

U izradi dokumenta korišteni su podaci iz različitih relevantnih izvora, uključujući:

- Izvješća o izvršenju proračuna Općine Selca;
- Izvješća o provedbi Plana gospodarenja otpadom;
- Statistike Državnog zavoda za statistiku;
- Podatke Financijske agencije (FINA), Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Hrvatske gospodarske komore;
- Registar udruga, Upisnik poljoprivrednika;
- Izvješća drugih nacionalnih institucija i službenih baza podataka.

Važno je istaknuti da su neki statistički podaci, posebno oni vezani uz demografiju, temeljeni na rezultatima Popisa stanovništva iz 2021. godine, budući da rezultati novijeg popisa nisu bili dostupni u vrijeme izrade prošlog dokumenta.

1.2. Zakonodavni okvir izrade Provedbenog plana

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine br. 123/2017, 151/2022) uspostavljen je jedinstveni okvir strateškog planiranja i upravljanja razvojem na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Navedeni zakon uređuje pravila i postupke izrade, provedbe, praćenja, izvješćivanja i vrednovanja akata strateškog planiranja, uključujući dokumente od nacionalnog značaja i one značajne za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Izmjenama i dopunama Zakona iz 2022. godine (Narodne novine br 151/2022) dodatno su precizirani određeni aspekti provedbe zakona, osobito u pogledu:

- uloge i odgovornosti koordinatora strateškog planiranja;

- roka i metodologije izrade strateških dokumenata,
- obveze usklađivanja lokalnih i regionalnih planova s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine,
- te jačanja mehanizama za praćenje i vrednovanje učinaka provedbe.

Na temelju članka 15. stavka 2. Zakona, Vlada Republike Hrvatske je 2018. donijela Uredbu o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (*Narodne novine* br. 89/2018), kojom se detaljno definira sadržaj, struktura i obveze u vezi s izradom strateških dokumenata.

Hrvatski sustav strateškog planiranja temelji se na međusobno usklađenim dokumentima:

- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (nacionalna razina);
- Planovi razvoja županija za razdoblje 2021. - 2027. (regionalna razina);
- Provedbeni programi jedinica lokalne samouprave za razdoblje 2021. - 2025. (lokalna razina).

U skladu s time, Provedbeni program Općine Selca za razdoblje 2025. - 2028. predstavlja kratkoročni akt strateškog planiranja kojim se utvrđuju konkretne mjere, aktivnosti i razvojni projekti Općine Selca. Program je izrađen u skladu s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine.

S obzirom na to da u trenutku izrade dokumenta Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije još nije bio usvojen, po njegovom donošenju bit će potrebno revidirati i uskladiti sadržaj ovog Provedbenog programa, kako bi odgovarao ciljevima i prioritetima na županijskoj razini.

Sukladno članku 18. prethodno citirane Uredbe Provedbeni program sadrži obvezne elemente prikazane u donjoj tablici, zajedno s pripadajućim stranicama dokumenta:

Obvezni elementi Provedbenog programa jedinice lokalne samouprave		
Rb	Obvezni element provedbenog programa	Stranica
1.	Vizija jedinice lokalne samouprave	
2.	Mandat i misija jedinice lokalne samouprave	
3.	Opis kratkoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala	
4.	Prioriteti jedinice lokalne samouprave i obrazloženje za odabir prioriteta	
5.	Odabir strateških ciljeva i odgovarajućih posebnih ciljeva iz viših akata strateškog planiranja te opis usklađenosti s dokumentima prostornog uređenja	
6.	Terminski plan provedbe mjera, aktivnosti i projekata za provedbu posebnih ciljeva	
7.	Popis ključnih pokazatelja ishoda i rezultata, uključujući ciljne vrijednosti	
8.	Financijski plan za provedbu mjera, aktivnosti i projekata	
9.	Opis okvira za praćenje provedbe	

1.3. Područje djelovanja općine Selca

Općinu Selca čine naselja: Sumartin, Selca, Povlja, Puntinak, Novo Selo i Selački zaseoci. Općina Selca se nalazi na jugoistočnom dijelu otoka Brača, zauzima površinu od 52 km², te prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine broji 1.860 stanovnika. Selca su od najvećeg naselja na otoku Braču Supetra udaljena 36 km, od Pučišća 23 km, Bole 23 km, i od Sutivana 42 km. Administrativno, kao i cijeli Brač pripadaju Splitsko-dalmatinskoj županiji.

1.4. Organizacijska struktura općine Selca

Uprava Općine Selca se sastoji od sljedećih kadrova: Općinski načelnik, pročelnik jedinstvenog upravnog odjela, savjetnik za financije i računovodstvo, te odjel tajništva i službenika za financijsko računovodstvene poslove (komunalna / grobna naknada, porezi)..

Jedinstveni upravni odjel ustrojen je za obavljanje upravnih, stručnih, općih, administrativnih, materijalno-financijskih i pomoćno-tehničkih poslova iz samoupravnog djelokruga Općine. Jedinstveni upravni odjel u okviru djelokruga utvrđenog posebnom odlukom, neposredno izvršava i nadzire provođenje općih i pojedinačnih akata tijela Općine, te u slučaju neprovođenja općeg akta poduzima propisane mjere. Njime upravlja pročelnik kojeg na temelju javnog natječaja imenuje Općinski načelnik.

1.5. Vizija i misija

Vizija i misija u kontekstu provedbenog programa jedinica lokalne, regionalne i područne (regionalne) samouprave u Hrvatskoj ključne su za usmjeravanje razvoja zajednice i oblikovanje konkretnih razvojnih ciljeva i aktivnosti koje se provode u određenom razdoblju.

Vizija predstavlja dugoročnu sliku budućnosti lokalne zajednice koju jedinica lokalne ili regionalne samouprave želi postići. To je inspirativna i ambiciozna izjava koja opisuje kako bi zajednica trebala izgledati na kraju razvojnog razdoblja ili u širem budućem vremenskom okviru.

Vizija

U Općini Selca je dobro živjeti i raditi, to je mjesto ugodno posjetiteljima i žiteljima zbog organizirane lokalne zajednice i motivirajućeg okruženja te prirodnih datosti.

Misija opisuje osnovnu svrhu i ulogu jedinice lokalne samouprave u postizanju vizije. Ona definira način djelovanja, temeljne vrijednosti i zadatke koje općina ili županija obavlja za svoje građane.

Misija

Općina Selca unapređuje kvalitetu života i rada na području općine stalnim ulaganjem u razvoj komunalne infrastrukture i usluga te razvojem i provedbom projekata koji na održiv način valoriziraju i koriste postojeće i stvaraju nove resurse.

2. OPIS IZAZOVA I RAZVOJNIH POTREBA

2.1. Proračun Općine

Proračun jedinice lokalne samouprave, u ovom slučaju Općine Selca, temeljni je financijski dokument kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdatci općine za jednu kalendarsku godinu. Donosi ga Općinsko vijeće kao predstavničko tijelo, u skladu sa Zakonom o proračunu i drugim relevantnim propisima.

Osim što ima zakonsku obvezu, proračun ima višestruku funkciju i značaj za upravljanje Općinom:

1. Strateški dokument razvoja

Proračun služi kao instrument provedbe strateških ciljeva i razvojnih planova Općine Selca. Njime se operativno provode smjernice zadane u ključnim dokumentima, poput lokalne razvojne strategije, prostornog plana, provedbenog programa i ostalih sektorskih planova. Na taj se način osigurava da financijska sredstva budu usmjerena prema prioritetima koji dugoročno pridonose kvaliteti života stanovnika – poput razvoja komunalne infrastrukture, održivog turizma, zaštite okoliša, očuvanja kulturne baštine i slično.

2. Financijski plan i mehanizam kontrole

Proračun predstavlja detaljan financijski plan – u njemu su razrađene stavke koje pokrivaju sve planirane prihode (npr. porezi, naknade, pomoći, EU fondovi) i rashode (npr. obrazovanje, socijalna skrb, uređenje naselja, infrastruktura). Kroz njegovu izradu, izvršavanje i izvještavanje, omogućava se transparentno, odgovorno i zakonito upravljanje javnim novcem, čime se jača i povjerenje građana.

3. Pravni akt

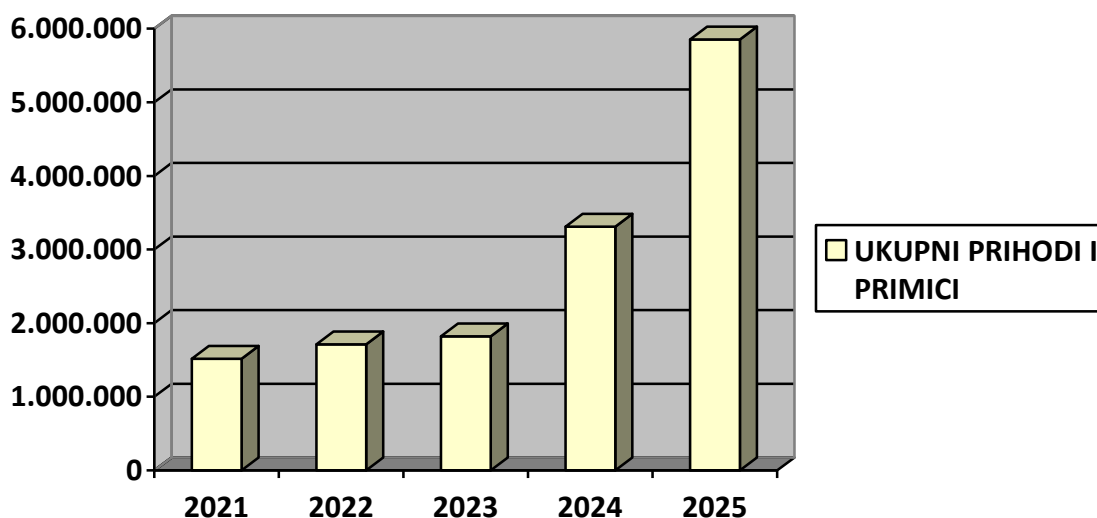
Donoseći proračun, Općinsko vijeće donosi obvezujući pravni dokument koji postaje temelj za sve financijske odluke u tekućoj godini. Sredstva se mogu koristiti samo za namjene koje su jasno definirane proračunom ili njegovim izmjenama, što osigurava pravnu sigurnost i fiskalnu disciplinu.

4. Operativni vodič za upravljanje Općinom

U praksi, proračun djeluje kao vodič za svakodnevno funkcioniranje općinske uprave. Omogućuje planiranje i praćenje aktivnosti, provedbu javnih politika, raspodjelu resursa i mjerenje učinaka. Osim toga, važan je alat i za komunikaciju s građanima jer omogućuje uvid u to kako se troši javni novac, koji se projekti provode, te koje su koristi za lokalnu zajednicu.

Za Općinu Selca, kao manju otočnu zajednicu s bogatom kulturnom i prirodnom baštinom, proračun je ključni alat kojim se usmjerava lokalni razvoj i ostvaruju konkretne potrebe stanovništva, bilo da je riječ o uređenju javnih površina, potpori lokalnim gospodarstvenicima, razvoju infrastrukture ili očuvanju identiteta zajednice. Proračun nije samo financijski dokument, već odraz strateške vizije općine i temelj učinkovite lokalne samouprave.

Ostvareni prihodi i primici Proračuna Općine Selca za razdoblje od 2021.-2025.					
PRIHODI POSLOVANJA	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Prihodi od poreza	515.750	717.366	950.000	1.080.000	1.268.250
Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	530.891	315.880	460.000	1.368.000	3.730.000
Prihodi od imovine	100.000	119.980	140.000	227.000	230.000
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknadama	266.905	315.995	250.000	627.000	614.600
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija		-	10.000	-	-
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	39.816	39.816	11.000	6.550	10.400
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	132.720	-	-	-	-
UKUPNI PRIHODI	1.513.000	1.712.000	1.821.000	3.308.550	5.853.250
Primici od financijske imovine i zaduživanja	-	-	-	-	-

Na temelju prikazane tablice i grafičkog prikaza prihoda i primitaka proračuna Općine Selca, vidljivo je da su prosječni ukupni prihodi i primici u promatranom razdoblju iznosili 2.841.560,00 eura.

Najznačajnije povećanje, od čak 176,91 % u odnosu na prethodnu godinu, zabilježeno je tijekom 2025. godine. Ovo povećanje prvenstveno je rezultat rasta pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar opće države, kao i većih prihoda od poreza, prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga.

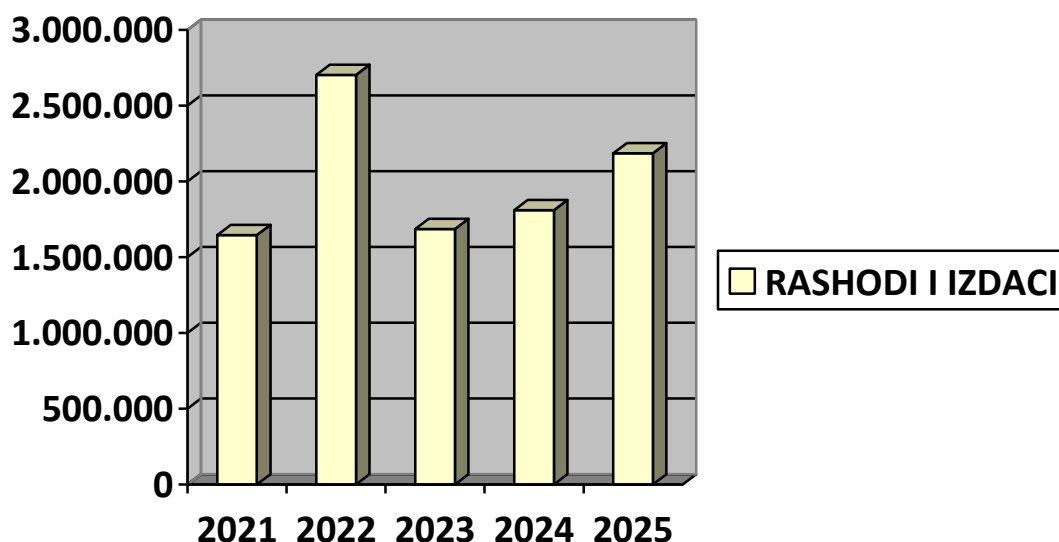
U razdoblju od 2021. do 2025. godine, prosječni godišnji prihodi od poreza iznosili su 906.273,00 eura, što predstavlja 31,89 % ukupnih prihoda poslovanja. Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države prosječno sudjeluju u prihodima poslovanja s udjelom od 45,08 %, dok prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima te naknada u prosjeku čine 14,6 %.

Prihodi od kazni, upravnih mjera i ostalih izvora godišnje su, u prosjeku tijekom promatranog razdoblja, iznosili 21.516 eura.

Ostvareni rashodi i izdaci Proračuna za razdoblje od 2021.-2025.					
RASHODI POSLOVANJA	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Rashodi za zaposlene	335.523	360.740	441.000	429.100	448.300
Materijalni rashodi	458.159	924.016	528.000	663.500	1.268.250
Financijski rashodi	3.981	3.981	18.000	18.950	20.100
Pomoći dane u inozemstvo unutar opće države	2.654	2.654	15.000	350.000	350.000
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	59.725	132.722	80.000	397.000	397.000
Ostali rashodi	126.086	126.086	80.000	323.000	52.000

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	659.632	1.153.361	523.000	650.000	590.000
UKUPNI RASHODI	1.645.762	2.703.563	1.685.000	1.810.550	2.185.650
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	-	-	-	-	-
UKUPNI RASHODI I IZDACI	1.645.762	2.703.563	1.685.000	1.810.550	2.185.650

Prikaz rashoda i izdataka Proračuna u posljednjih pet godina

Iz prikazane tablice i grafičkog prikaza rashoda i izdataka proračuna Općine Selca, vidljivo je da su prosječni ukupni rashodi i izdaci u promatranom razdoblju iznosili 2.006.105 eura.

Značajnije povećanje ukupnih rashoda i izdataka zabilježeno je 2022. godine, kada su porasli za 164.27 % u odnosu na prethodnu 2021. godinu. Ovo povećanje prvenstveno se može pripisati rastu materijalnih rashoda poslovanja i rastu rashoda za nabavu nefinancijske imovine.

Prosječni godišnji materijalni rashodi poslovanja tijekom analiziranog razdoblja iznosili su 768.385 eura, što čini prosječno 28,42 % ukupnih rashoda i izdataka. U razdoblju od 2021. do 2025. godine, rashodi za nabavu nefinancijske imovine u 2022. bilježe rast od 174.84 % u odnosu na godinu prije a tijekom tih pet godina navedeni rashodi u prosjeku iznosili su 26,45 % ukupnih rashoda i izdataka.

U kontekstu proračuna, važno je navesti i općinske ustanove i povezana društva Općine:

- Općinska knjižnica "Hrvatski sastanak 1888." Selca;
- Dječji vrtić "Selca";
- Osnovna škola "Selca";
- Turistička zajednica Općine Selca;

- Dobrovoljno vatrogasno društvo "Selca";

Ostale ustanove i tvrtke od važnosti za općinu Selca:

- Komunalno poduzeće "Michieli Tomić" d.o.o., Gornji Humac;
- KJP Vodovod Brač d.o.o. Supetar;
- Elektrodalmacija;
- Pogon Brač ,Supetar.

2.2. Demografska obilježja

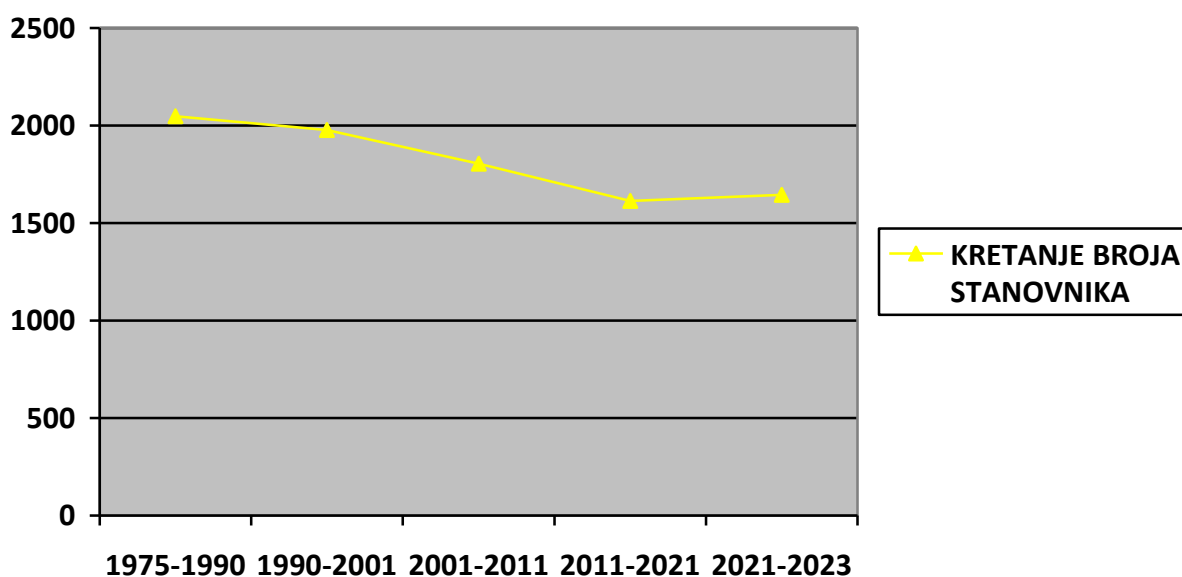
Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine izrađenom od strane Zavoda za statistiku Republike Hrvatske ukupan broj stanovništva Općine Selca je 1645 stanovnika od kojih je muškaraca 898 dok je 742 žena.

Najviše dobi struktura stanovništva je slijedeća: 54.87% stanovnika (njih 885) ima između 15-64 godine starosti, slijedeća je skupina starijih od 65 godina na više i oni čine 34.1 % ukupnog broja stanovnika Općine (njih 550) dok je najmanje stanovnika mlađe od 14 godina i njih je 11.03 % (178).

Struktura stanovništva u općini Selca prema starosti i spolu					
IME NASELJA	SPOL	STAROST			UKUPNO
		0-19	20-39	40-59	
Novo Selo	m	3	27	23	53
	ž	5	26	25	56
	uk	8	53	48	109
Povlja	m	16	81	69	166
	ž	19	83	67	169
	uk	35	164	136	335
Selca	m	39	200	112	351
	ž	40	203	98	341
	uk	79	403	210	692
Sumratin	m	-	-	-	-
	ž	-	-	-	-
	uk	-	-	-	477
UKUPNO		122	520	394	1645

Stanovništvo prema vjeri	
VJEROISPOVJEST	BROJ
Katolici	1428
Pravoslavci	11
Ostali kršćani	31
Muslimani	4
Ostali	9
Bez religije	87
UKUPNO	1645

U općini Selca prevladava stanovništvo katoličke vjeroispovijesti i to više od 90 posto. Iako u dosta manjem broju, nakon katolika prevladavaju oni koji se izjašnjavaju da nisu vjernici i ateisti.

Općina Selca danas ima oko 1 645 stanovnika, što je značajan pad u odnosu na 2 000+ stanovnika sredinom 20. stoljeća. Najveći dio smanjenja dogodio se nakon 1990-ih godina, uz trend iseljavanja i starenja stanovništva.

2.3. Stanovanje

Na području općine Selca ukupno je evidentirano 688 kućanstava, od čega 686 čine privatna kućanstva. Najveći broj privatnih kućanstava nalazi se u mjestu Selca, koje broji 276 kućanstava, dok je najmanji broj zabilježen u Novom Selu, sa svega 52 kućanstava. Ovi podaci jasno ukazuju na veliku koncentraciju stanovništva i obiteljskih domaćinstava u samom administrativnom i povijesnom središtu općine – Selcima.

Sličan raspored vidljiv je i kada je riječ o stambenim jedinicama. Najveći broj stanova za stanovanje nalazi se također u Selcima, gdje je registrirano ukupno 755 stambenih jedinica. Slijedi Povlja s 562 stanova, dok se Sumratin nalazi na trećem mjestu s 389 stambene jedinice. Novo Selo i na ovom pokazatelju ima najmanji broj stambenih jedinica – ukupno 154.

Ovakva raspodjela stambenog fonda i kućanstava odražava demografsku i prostornu strukturu općine Selca, s naglašenom dominacijom mjesta Selca kao glavnog naseljenog i funkcionalnog središta. Ujedno, niže brojke u Novom Selu ukazuju na potrebu za dodatnom pažnjom u planiranju ruralnog razvoja, infrastrukture i zadržavanju stanovništva u manjim naseljima.

2.4. Gospodarstvo

Poljoprivreda i ribarstvo

Poljoprivreda je sve donedavno predstavljala jedan od temelja egzistencije na području općine Selca. Među kulturama koje se tradicionalno uzgajaju, najistaknutija je maslina, dok su uz nju prisutne i druge mediteranske biljne vrste poput smokava, badema, rogača, trešanja, višnje maraske, vinogradarske jabuke te vinove loze. Agrumi se pojavljuju rijetko, uglavnom u kućnim vrtovima, dok su povrtnarske kulture prisutne tek na manjim površinama u blizini naselja. Danas je komercijalna poljoprivreda gotovo u potpunosti svedena na uzgoj maslina.

Razvoj turizma tijekom 1970-ih i 1980-ih doveo je do postupnog zanemarivanja poljoprivrede. Početkom 1990-ih, uslijed znatnog pada turističke aktivnosti, došlo je do kratkotrajnog oživljavanja poljoprivredne proizvodnje, uključujući obnovu postojećih i sadnju novih nasada – prije svega maslina, ali i povrća. Ipak, s povratkom turizma, interes za poljoprivredu ponovno je opao.

Danas je glavni nositelj poljoprivredne proizvodnje na ovom području Poljoprivredna zadruga Selca.

Ribarstvo ima dugu tradiciju na području Sumartina, iako se najvećim dijelom radilo o ribolovu za osobne potrebe, uz određeni plasman na tržište koji je očuvan i do danas. Najčešće se lovi plava riba.

Industrija i obrtništvo

Industrijska djelatnost u općini Selca tradicionalno je povezana s obradom kamena. Kamen iz lokalnih kamenoloma, kao i umijeće domaćih majstora, nadaleko su poznati. Osim vađenja i obrade kamena, industrijska aktivnost je kroz povijest bila ograničena – uz iznimku proizvodnje maslinovog ulja i u manjoj mjeri vina. U Sumartinu je prisutna i mala brodogradnja te remont brodova.

Turizam i ugostiteljstvo

Organizirani turizam u općini Selca započinje već nakon Prvog svjetskog rata. Nakon Drugog svjetskog rata, hotel „Galeb“ u Poveljima bio je jedini značajniji turističko-ugostiteljski objekt, uz nekoliko odmarališta. Privatni smještaj se postupno razvijao – od soba do apartmana, dok su pension i obiteljski hoteli postali vidljiviji tek krajem 1980-ih i osobito tijekom 1990-ih, kada se intenzivnije razvija i privatno ugostiteljstvo.

Struktura gostiju znatno se promijenila krajem 1990-ih u odnosu na prethodna desetljeća. Osim pada broja stranih turista, znatno je opao udio gostiju iz Njemačke i Velike Britanije. U novije vrijeme značajan udio posjetitelja čine pripadnici mirovnih snaga UN-a stacionirani u BiH (SFOR), koji se često odmaraju u Povljima tijekom cijele godine.

Tijekom krize 1990-ih došlo je do značajnog odlaska kvalificiranog kadra iz sektora turizma i ugostiteljstva, što je ostavilo prazninu, posebno u segmentu visoko kvalificiranih stručnjaka – upravo onih koji bi trebali biti nositelji razvoja i inovacija.

Pozitivan trend vidljiv je u razvoju raznolikih smještajnih kapaciteta u Povljima, Sumartinu i na Puntinku, uključujući obiteljske pansiona, restorane i kvalitetne turističke apartmane. Također se bilježi porast kvalitete privatnog smještaja, s brojnim potencijalnim pružateljima usluga koji bi mogli profesionalizirati svoje djelovanje. Unatoč napretku, ponuda još uvijek nije dostatna za zahtjeve višeg segmenta turizma.

Neprivredne djelatnosti

Školstvo

Obrazovanje u općini Selca ima dugu tradiciju. Glavna osnovna škola nalazi se u općinskom središtu – Selcima. U ostalim naseljima škole više ne postoje, osim u Sumartinu, gdje je organizirana nastava do četvrtog razreda. Školska zgrada u Selcima zadovoljava suvremene standarde – prostrana je i moderna. Dječji vrtić također djeluje u Selcima, iako u prostoru koji samo djelomično udovoljava potrebama predškolskog odgoja.

Zdravstvo i socijalna skrb

Selca imaju dugu tradiciju u organizaciji javne zdravstvene zaštite. S obzirom na broj stanovnika, primarna zdravstvena zaštita je na zadovoljavajućoj razini. U Selcima djeluje ambulanta opće medicine, stomatološka ordinacija te ljekarna, dok ambulante opće medicine postoje i u Sumartinu i Povljima.

Zbog udaljenosti od većih centara poput Supetra i Splita, nužno je jačati lokalnu zdravstvenu infrastrukturu. Turizam dodatno povećava broj osoba kojima je potrebno osigurati medicinske usluge, ali i širi spektar zahtjeva i lokacija na kojima je ta zaštita potrebna. Kvalitetan turizam podrazumijeva i visoku razinu zdravstvenih usluga.

Trenutno su prostorni kapaciteti zdravstvene zaštite dostatni, ali razvoj turizma – uključujući potencijal za zdravstveni turizam – tražit će dodatne prilagodbe u organizaciji i dostupnosti zdravstvenih usluga.

Unatoč relativno mladom stanovništvu u usporedbi s drugim otočkim sredinama, briga o starijim osobama postaje sve važnija tema. Očekuje se rast potreba ne samo za smještajem, već i za uslugama poput pomoći u kući i patronaže. U Selcima djeluje Dom za starije i nemoćne osobe – Dom sestara milosrdnica.

2.5. Turizam

Suvremeni turizam na otoku Braču započinje 1923. godine osnivanjem "Zadruga za promet stranaca" u Supetru. U općini Selca organizirani turizam započinje nešto kasnije, 1931. godine, kada je u Sumartinu osnovan "Odbor za unapređenje i uljepšanje Sumartina", pod vodstvom entuzijastičnog Frane Novakovića, koji je svojim zalaganjem postao ključna osoba u razvoju turističke aktivnosti na tom području.

U Poveljima turizam se kontinuirano razvija od 1960-ih godina, iako se prvi oblici turističke aktivnosti javljaju znatno ranije. Naime, češki poduzetnici, koji su između 1923. i 1928. godine radili na obnovi lokalne uljare (osnovane 1899. kao Prva dalmatinska uljarska zadruga), smatraju se prvim turistima u ovom mjestu. Godine 1936. osnovano je Turističko društvo s ciljem uređenja mjesta i plaže, na čijem je čelu bio Ante Nardelli, a brojilo je dvadesetak obitelji.

Nakon Drugog svjetskog rata, jedini aktivni turističko-ugostiteljski objekt bio je hotel Galeb u Poveljima, uz nekoliko sezonskih odmarališta. Privatni smještaj postupno se razvijao, počevši od soba pa sve do apartmana. Pravi zamah privatnog ugostiteljstva dogodio se tek tijekom 1980-ih i posebno 1990-ih godina.

Ratna kriza 1990-ih izazvala je značajan odljev stručnog kadra iz turističkog i ugostiteljskog sektora, što je ostavilo ozbiljan nedostatak kvalificiranih osoba, naročito onih s kapacitetom za osmišljavanje i provedbu razvojnih projekata.

Pozitivne promjene vidljive su posljednjih godina u razvoju obiteljskih pansiona, restorana i moderno opremljenih turističkih apartmana. Raste broj novih iznajmljivača koji žele dosegnuti standarde kategorizacije s četiri zvjezdice. U naseljima Povelja, Selca-Puntinac i Sumartin danas postoji više od 1.000 kreveta u privatnom smještaju.

Međutim, zbog činjenice da trenutačno nijedan hotel na području općine nije u funkciji, ukupna turistička ponuda nije dostatna za potrebe visoko kvalitetnog turizma. Unatoč tome, mirne uvale, kristalno čisto more, odsustvo masovnih gužvi te dobra prometna povezanost s ostatkom otoka i kopnom (trajektna luka u Supetru udaljena je oko 40 km, a Sumartin je trajektnom linijom povezan s Makarskom pet puta dnevno u sezoni) predstavljaju važne prednosti i potencijale za budući razvoj.

Ruralna baština – selački zaseoci

Pet tradicionalnih zaselaka općine Selca – Nagorinac, Nakal, Osridtke, Podsmrčevik i Nadsela – smješteni su u unutrašnjosti otoka, sjeverozapadno od središta Selaca.

Danas su većinom napušteni jer su se njihovi stanovnici preselili u veća i pristupačnija naselja poput Novog Sela, Povelja, a ponajviše u Selca.

Ovi su zaselci formirani tijekom 18. stoljeća, uglavnom naseljavanjem obitelji iz okolice, osobito iz Selaca. Tako se, primjerice, sredinom 20. stoljeća u Nagorincu bilježi oko deset pastirskih obitelji prezimena Trutanić. U Nakalu je živjelo osam pastirskih obitelji Eterović (podrijetlom iz Pučišća, a ranije zabilježeni kao Hektorovići u Selcima još 1762.). U Nadsela su zabilježene tri obitelji Trutanića, a Osridtke su brojale desetak pastirskih kuća istog prezimena (razlikovanih po nadimcima). U Podsmrčeviku su živjeli Bezmalinovići, porijeklom iz Novog Sela, koji su se bavili vinogradarstvom i sječom šume na brdu Smrčevik, odakle se drvo izvozilo preko uvala Spilice i Hrvaska.

Za razliku od Rasotice, koja je bila vjerski i obrazovno vezana uz Sumartin, u ovim je zaselcima postojala osnovna škola (u Osridtkama), a vjerske su se službe održavale u okolnim malim crkvicama raspoređenima duž puteva koji povezuju zaselke.

Ova su naselja do danas sačuvala izvornu ruralnu arhitekturu, tradicionalnu parcelaciju i mrežu komunikacija. U početku su to bila sekundarna naselja s pastirskim stanovima koji su se koristili sezonski – od proljeća do jeseni. Najstarije građevine u zaselcima su prizemnice izgrađene u suhozidu s dvostrešnim krovovima pokrivenim kamenim pločama, okupljene u mala dvorišta. U tim dvorištima, povezanima nizom niskih zidova, nalazile su se prostorije za stanovanje, štale i krušne peći.

S vremenom, zaselci su se razvili u trajna ruralna naselja. Gradile su se veće prizemnice i jednokatnice, često samostojeće, s kamenim dvostrešnim krovovima, kamenim okvirima na prozorima i ulazima na balature. Dvorišta i vrtovi ograđeni su kamenim suhozidima, s gospodarskim objektima jednostavne kamene konstrukcije, u kojima se čuvala stoka. Stočarstvo je ostalo glavno zanimanje stanovnika ovih zaselaka sve do njihovog postupnog napuštanja.

Projekt osnivanja Interpretacijskog centra ribarstva "Mario Puratić"

Općina Selca, u suradnji s Turističkom zajednicom Općine Selca, prijavila je projekt osnivanja Interpretacijskog centra ribarstva "Mario Puratić" u sklopu mjere 2.1. "Očuvanje, valorizacija i promicanje materijalne i nematerijalne lokalne baštine temeljene na ribarstvu, maloj brodogradnji, marikulturi i životu uz more i na moru" koju provodi Lokalna akcijska grupa u ribarstvu (LAGUR) Brač.

Vrijednost prijavljenog projekta iznosi 2.887.230,10 kuna (približno 383.000 eura), a u slučaju pozitivne evaluacije, projektne aktivnosti bit će 100 % financirane iz fondova Europske unije, u okviru Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo.

Cilj ove mjere je unaprijediti održivi razvoj lokalne zajednice kroz valorizaciju ribarskog nasljeđa, promociju lokalne kulture povezane s morem te očuvanje identiteta otočkih sredina. Također, ovakvi projekti podupiru povezivanje ribarstva s turizmom, edukacijom i kulturnim sadržajima, čime se doprinosi očuvanju tradicionalnih znanja i vještina te diversifikaciji lokalnog gospodarstva.

Predloženi Interpretacijski centar nosit će ime Maria Puratića, slavnog izumitelja i inovatora rođenog u Sumartinu, čiji je izum – Puratićevo vitlo (Power block) – revolucionirao svjetsku ribarsku industriju. Osnivanjem centra, Općina želi ne samo očuvati spomen na svog znamenitog sumještanina, već i educirati posjetitelje, učenike i lokalnu zajednicu o važnosti ribarstva u lokalnoj povijesti i razvoju otoka.

Centar će sadržavati interaktivne izložbe, edukativne sadržaje, multimediju i tematske radionice, čime će dodatno obogatiti turističku i kulturnu ponudu Općine Selca i otoka Brača. Projekt ujedno predstavlja važan korak prema održivom razvoju kroz očuvanje identiteta zajednice i razvoj kulturno-obrazovne infrastrukture.

2.6. Poljoprivreda

Poljoprivreda je kroz povijest bila važna gospodarska djelatnost u općini Selca, posebno prije intenzivnog razvoja turizma u drugoj polovici 20. stoljeća. Nekada je bila ključna za egzistenciju lokalnog stanovništva, a iako je danas u opadanju, još uvijek ima važnu ulogu, posebno u očuvanju krajolika i lokalne tradicije.

Dominantne kulture

Najvažnija poljoprivredna kultura u ovom području je maslina. Uz maslinike, koji i danas predstavljaju jedinu značajnu komercijalnu poljoprivrednu granu, tradicionalno su se uzgajale i druge mediteranske biljke poput:

- Smokava
- Bajama (badema)
- Rogača
- Trešanja i višnje maraske
- Vinove loze
- Vinogradarske jabuke

Povrće se uglavnom uzgaja u manjim vrtovima, u blizini kuća, dok su agrumi prisutni sporadično – uglavnom u okućnicama.

Utjecaj turizma

Turistički uzlet 1970-ih i 1980-ih godina doveo je do postupnog zanemarivanja poljoprivrede. Kratkotrajna obnova interesa dogodila se početkom 1990-ih, kada je došlo do pada turističke aktivnosti zbog ratnih zbivanja. Tada su ponovno obnavljani

maslinici i sadilo se povrće, no s povratkom turizma, poljoprivreda je opet pala u drugi plan.

Danas

Danas se aktivnim poljoprivrednim radom uglavnom bave manji proizvođači i hobisti, dok je Poljoprivredna zadruga Selca ključna institucija koja okuplja proizvođače i podupire proizvodnju, prvenstveno maslinovog ulja.

U cijelosti gledano, poljoprivreda u općini Selca više nema nekadašnju gospodarsku težinu, ali ima veliki potencijal za razvoj ruralnog i agroturizma, kao i za očuvanje autentičnih lokalnih proizvoda.

2.7. Vodoopskrba i odvodnja

Na području otoka Brača vodoopskrbnim i sustavima odvodnje upravlja jedno komunalno poduzeće – Vodovod Brač d.o.o., sa sjedištem u Gradu Supetru. Ovo društvo zaduženo je za javnu vodoopskrbu svih bračkih jedinica lokalne samouprave, uključujući Grad Supetar te općine: Bol, Milna, Nerežišća, Postira, Pučišća, Selca i Sutivan

Usluga odvodnje otpadnih voda trenutno se organizirano provodi u sljedećim jedinicama lokalne samouprave:

- Grad Supetar
- Općina Bol
- Općina Pučišća
- Općina Postira
- Općina Selca
- Općina Sutivan

Ostale općine (Milna i Nerežišća) u ovom trenutku još nemaju uspostavljen sustav javne odvodnje otpadnih voda, no isti je planiran kroz buduće infrastrukturne projekte, dijelom sufinancirane iz EU fondova.

Vlasnička struktura i organizacija

Vodovod Brač d.o.o. je u vlasništvu svih osam jedinica lokalne samouprave otoka Brača, koje zajedno čine Skupštinu društva. Time se osigurava lokalna kontrola nad jednim od najvažnijih komunalnih sustava na otoku. Sjedište poduzeća nalazi se u Supetru, gdje je smještena uprava i glavne tehničke službe.

Funkcija i značaj

Vodovod Brač d.o.o. ima ključnu ulogu u održavanju i razvoju vodne infrastrukture otoka, posebice u kontekstu:

- Osiguravanja kvalitetne i zdravstveno ispravne pitke vode svim stanovnicima i posjetiteljima otoka;
- Upravljanja infrastrukturom za javnu odvodnju, uključujući pročištače otpadnih voda, kanalizacijske mreže i crpne stanice;
- Provođenja ulaganja u modernizaciju sustava, uz korištenje nacionalnih i europskih izvora financiranja.

S obzirom na specifičnosti otoka i osjetljivost vodoopskrbnog sustava – koji se temelji na dotoku vode s kopna (putem podmorskog cjevovoda iz Omiša) – ovo je poduzeće od strateške važnosti za cjelokupni razvoj i održivost života na Braču.

Projekt Komunalna infrastruktura Brač 2

Projekt Komunalna infrastruktura Brač 2 financira se iz Mehanizma za oporavak i otpornost EU u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (2021.–2026.). Ukupna vrijednost projekta iznosi približno 6,95 milijuna eura, od čega je prihvatljivih troškova oko 5,56 milijuna eura. Financiranje je podijeljeno na 80 % EU sredstava, te po 10 % Hrvatske vode i Općine Selca.

Projekt obuhvaća dvije glavne cjeline:

- Izgradnju vodoopskrbnog sustava u gospodarsko-poslovnoj zoni Konopice i selačkim zaselcima (vrijednost oko 2,77 milijuna eura), uključujući novu crpnu stanicu, vodospremnik, cjevovode te priključenje 34 stalna i 200 povremenih stanovnika.
- Izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda i rekonstrukciju vodoopskrbnih cjevovoda u aglomeraciji Sumartin (vrijednost oko 2,79 milijuna eura), što uključuje fekalni kolektor, rekonstrukciju cjevovoda i priključenje 340 stalnih i 440 povremenih stanovnika.

Rok za završetak radova je 31. prosinca 2025., a očekuje se da će priključenja na sustave započeti do sredine 2026. godine.

2.8. Gospodarenje otpadom

Općina Selca, kao dio otoka Brača, razvija sustav gospodarenja otpadom u skladu s nacionalnim strategijama i zakonskom regulativom, s ciljem smanjenja količine otpada, poticanja recikliranja te zaštite okoliša i zdravlja stanovništva.

Organizacija sustava

Za operativno provođenje usluge gospodarenja otpadom zaduženo je komunalno društvo Zeleni Brač d.o.o., koje pokriva više općina na otoku. Uloga Općine Selca je osiguravanje lokalne infrastrukture, nadzor i suradnja s davateljem usluga.

Sakupljanje komunalnog otpada

Miješani komunalni otpad

Prikuplja se putem zajedničkih spremnika (tzv. zeleni otoci) kapaciteta 1.100 litara, postavljenih na javnim površinama unutar svih naselja u općini. U planu je uvođenje kućnog odvoza otpada u individualnim spremnicima (kanti od 120 litara) s elektroničkim označavanjem (čipiranjem), što će omogućiti precizniju evidenciju i pravednije obračune.

Raspored odvoza

- Ljetni period (1. 6. – 15. 9.): Odvoz svakodnevno, u jutarnjim satima (05:00 – 08:00)
- Ostatak godine: Tri puta tjedno – ponedjeljak, srijeda i petak

Odvojeno prikupljanje otpada

U cilju povećanja stope recikliranja, postavljeni su spremnici za selektivno prikupljanje:

- Papir i karton
- Plastika i metal
- Staklo
- Tekstil

Spremnici su dostupni na ključnim lokacijama (zeleni otoci) i redovito se prazne prema planiranom rasporedu. Općina kontinuirano ulaže u edukaciju građana o pravilnom odvajanju otpada.

Glomazni otpad

Građanima je jednom godišnje omogućeno besplatno zbrinjavanje glomaznog otpada.

Odvoz se organizira na poziv korisnika, dok dodatni odvozi mogući su uz naknadu prema važećem cjeniku.

Lokacije kontejnera za glomazni otpad:

- Selca – Bunjiška
- Sumartin/Puntinak – Radonja
- Novo Selo – Kamenprag
- Povelja – Vitina

Građevinski i zeleni otpad

Za manje količine građevinskog otpada (nastalog npr. tijekom adaptacija) građani mogu koristiti lokalno odlagalište "Košer", uz prethodnu najavu.

Zeleni otpad (grane, lišće, trava) odlaže se zasebno, a u budućnosti se planira šira primjena kućnog kompostiranja kroz dodjelu kompostera zainteresiranim kućanstvima.

Mobilno reciklažno dvorište (u pripremi)

Uvođenje mobilnog reciklažnog dvorišta, koje će prema unaprijed određenom rasporedu obilaziti naselja, omogućit će dodatnu fleksibilnost u zbrinjavanju raznih vrsta otpada (baterije, elektronika, lijekovi, opasni kućni otpad itd.).

Nadzor i provedba

Za kontrolu pravilnog odlaganja otpada i provođenje Odluke o komunalnom redu, nadležni su komunalni redari Općine Selca. Oni provode inspekcije, upozoravaju te u slučaju potrebe izriču kazne za nepropisno ponašanje korisnika sustava.

Širi kontekst i ciljevi

Općina Selca provodi mjere u skladu s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske i EU direktivama koje traže:

- Smanjenje količine miješanog komunalnog otpada
- Povećanje stope recikliranja na 60% do 2030.
- Smanjenje količine otpada koji se odlaže na odlagališta

Sustav gospodarenja otpadom u Selcima još je u fazi razvoja i prilagodbe modernim standardima, no lokalna vlast i komunalna poduzeća ulažu napore u poboljšanje infrastrukture, jačanje svijesti građana i uvođenje suvremenih rješenja.

2.9. Odgoj i školstvo

Ustanove i organizacije

Dječji vrtić "Selca" osnovan je kao javna ustanova 3. veljače 1998., a započeo je rad u obnovljenim prostorijama 18. siječnja 2001. godine

Programi i aktivnosti

Vrtić nudi bogatu paletu programa prilagođenih razvojnim potrebama djece i obiteljima:

Redovni šestosatni i desetosatni programi njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite i prehrane za djecu rane i predškolske dobi.

Od travnja 2019. implementiran je projekt "Unapređenje usluga za djecu..." financiran EU (ESF), čime je uveden i poslijepodnevni program te obogaćen sadržaj (sportski program, učenje stranog jezika).

Zbog povećanog broja djece i ograničenog prostora, otvoren je područni vrtić u Poveljima u ožujku 2021., uz suglasnost Splitsko-dalmatinske.

Kadrovstvo i stručni razvoj

U vrtiću su zaposleni odgojiteljice (dvije na puno radno vrijeme, jedna djeluje i kao ravnateljica), kuharica i domaćica. Unutar EU projekta zaposlena su još po jedna osoba za sportski i jezični program, te psihologinja i pedagoginja.

Osnovna škola Selca

Struktura i kapaciteti

Matična škola u Selcima ima 97 učenika raspoređenih u 8 razrednih odjela, uz 28 zaposlenih djelatnika

Područna škola u Sumartinu ima jedan razredni odjel (1. razred).

Učenici dolaze iz četiri naselja: Selca, Novo Selo, Sumartin i Povelja Organizacija nastave

Nastava se održava u prijednevnoj smjeni, od 08:15 do 13:30 (vozni red autobusa), dok se popodne u okviru dopunske i izborne nastave provode nastava informatike, tjelesne i zdravstvene kulture, talijanskog i njemačkog jezika.

SAŽETAK	
Segment	Pregled stanja i planovi
Vrtić Selca	Redovni i poslijepodnevni programi, dodatni stručni kadar, EU projekt i područni vrtić u Poveljima.
Kapaciteti	Oko 53 upisane djece (prema ranijim podacima), uključujući predškolce i novoupisane (za pedagošku godinu 2025./26.)
Osnovna škola	97 učenika, 8 odjela, 28 djelatnika. Nastava u prijednevnoj smjeni, planirane infrastrukturne obnove
Razvojni smjerovi	Modernizacija prostora, stručna osposobljenost djelatnika, širenje programa i pristupačne usluge za sve korisnike.

2.10. Kultura i civilno društvo

Općina Selca, iako mala po veličini, ima vrlo živu kulturnu scenu i aktivno civilno društvo koje njeguje tradiciju, potiče zajedništvo i doprinosi kvaliteti života stanovnika. Kroz udruge, manifestacije i projekte, lokalna zajednica čuva svoje običaje, ali i razvija nove inicijative za održivi razvoj i socijalnu uključenost.

Kultura u općini Selca

Kulturna baština Selaca bogata je poviješću, tradicijom i arhitektonskim znamenitostima, uključujući stare crkve, kapelice, kamene kuće i tradicionalne ruralne zaselke.

Selca su poznata i po narodnoj glazbi, plesovima i običajima koji se prenose generacijama. Na lokalnim manifestacijama često se izvode tradicionalni napjevi i plesovi.

U seljačkom kraju čuva se i kaštelanska kamena arhitektura, s posebnim naglaskom na suhozide i građevine od bračkog kamena, što je dio nematerijalne kulturne baštine.

Kulturne udruge i folklorne grupe često organiziraju manifestacije koje promoviraju lokalnu tradiciju i običaje, uključujući i ljetne fešte i sajmove.

Civilno društvo i udruge

Općina Selca ima aktivne udruge koje djeluju u područjima kulture, sporta i socijalne skrbi. Primjerice:

- KUD (Kulturno-umjetničko društvo) Selca koje njeguje tradicijsku glazbu, ples i običaje.
- Udruga umirovljenika Selca koja organizira aktivnosti i druženja za starije građane.
- Sportski klubovi u Selcima i okolnim mjestima djeluju u nogometu, rukometu i drugim sportovima, uključujući i rekreativne programe za djecu i mlade.

Postoje i inicijative koje promiču očuvanje okoliša, održivi turizam i ruralni razvoj. Aktivnosti civilnog društva često su podržane od strane lokalne vlasti i kroz projekte financirane EU fondovima, što omogućava kvalitetniju organizaciju događaja i jačanje društvene kohezije.

Važne manifestacije i događanja

Ljetni festivali i fešte u Selcima, Sumartinu i Poveljima privlače lokalno stanovništvo i turiste, obogaćene glazbom, plesom i gastronomijom.

Likovne izložbe, radionice i edukativni programi za djecu i odrasle povremeno se održavaju u kulturnim centrima ili prostorima općine.

Posebnu pažnju posvećuje se i međugeneracijskoj suradnji, uključujući projekte kojima se mlade generacije povezuju s tradicijom i starijim sugrađanima.

Projekt "Selca kulturno srce Brača"

Kroz Integrirani teritorijalni program (ITP) za razdoblje 2021.–2027., za otoke je osigurana alokacija od 150 milijuna eura, a Općini Selca je pred-odobreno 3 milijuna eura, što je najveći pojedinačni iznos u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Projekt "Selca kulturno srce Brača" usmjeren je na obnovu i revitalizaciju "Didolića dvori", kompleksa kulturne baštine iz 19. stoljeća koji je zaštićen kao nepokretno kulturno dobro. Cilj je obnoviti zgradu i okoliš te ju opremiti suvremenom infrastrukturom, uključujući instalacije, dizalo, hortikulturno uređenje i solarnu elektranu za energetska učinkovitost.

Projekt provode Općina Selca, Općinska knjižnica „Hrvatski sastanak 1888“ i Turistička zajednica općine. Očekuje se zapošljavanje dviju osoba te aktivno uključivanje djece i mladih kroz suradnju s lokalnim školama i vrtićem, što će pridonijeti prijenosu znanja o kulturnoj baštini i razvoju kreativnosti.

Također, projekt potiče razvoj kulturnog turizma i poduzetništva, promovirajući lokalne proizvode poput maslinovog ulja kroz suradnju s poljoprivrednom zadrugom BRACHIA. Time se jača ekonomska otpornost i društvena kohezija lokalne zajednice. Projekt doprinosi nacionalnim strateškim ciljevima za ravnomjeran regionalni razvoj i pametne, održive otoke, a financira se iz ITP fonda i podrške Splitsko-dalmatinske županije.

KULTURNA DOBRA NA PODRUČJU OPĆINE SELCA	
Mjesto	Naziv
Selca	Župna crkva Krista Kralja Crkva Gospe od Karmena Crkva sv. Tome, Nadsela (Selački zaseoci) Crkva sv. Tome, Nadsela (Selački zaseoci) Crkva sv. Nedilje na brdu Gradac Crkva sv. Nikole Palača Štambuk "Palac" Sklop kuća "Didolića dvori" Zgrada Narodnog doma „Sokolana“ Kuća na Pijaci - Zgrada općine Selca Kuća iz 1819. godine, Ulica Ozid Kuća Bezmalinović Kuća Štambuk na Pijaci Portal i ruševni ostaci kuće Matea Štambuka Štambukovi dvori

	Kuća ex. Mošić Kamena jednokatnica iz 19. stoljeća Kula Vusio
Sumratin	Franjevački samostan i crkva Kapela sv. Špirijuna Crkva i groblje sv. Roka Kuća ex Novaković (Jutronic) Kuća Skansi Zgrada stare škole Kuća na obali Kuća u predjelu Martinčevi dvori Kuća Puratić (Puretic) Kuća sjeverno od predjela „Ulica“ Zgrada nekadašnjeg hotela Novaković
Povlja	Župna crkva sv. Ivana Krstitelja Ostaci ranokršćanske bazilike Crkvica sv. Josipa na groblju Villa rustica na predjelu Žalo Civilne građevine Seoska kuća Zgrada stare škole
Selački zaseoci	Zgrada škole u naselju Osridtke Kuća Trutanić u zaselku Nagorinac
Novo Selo	Župna crkva Navještenja B.D.Marije Crkvice sv. Nikole na groblju Civilne građevine Zgrada škole iz 1853. godine Arheološki lokaliteti (nalazište Bunje) Rimska villa rustica u dolini Vejak – Bunje

UDRUGE REGISTRIRANE NA PODRUČJU OPĆINE

Udruga za poboljšanje kvalitete života „Forca“,
Udruga ekoloških maslinara Brača,
Tenis klub „Slivje“,
Dramska družina „Mirina“,
Kulturno umjetničko društvo „Hrvatski sastanak – 1888“,
Ronilački klub „Dubine“,
Dobrovoljno vatrogasno društvo Selca,
Ruka“ Skrb o starijim i nemoćnim osobama,
Pomorsko športsko društvo „Lahor“,
Vaterpolo klub „Lahor“ – Sumartin,
Športsko društvo „San Martino“,
Udruga za promicanje kulture i tradicijskih vrijednosti „Galerija Povlja otok Brač“,
Jedriličarski klub „Tičji rat“, 17. Športsko društvo „Fortuna“

3. SWOT ANALIZA

SWOT je situacijska analiza kojom se prikupljaju i prezentiraju podatci o unutarnjim snagama i slabostima općine te ih uspoređuje s prilikama i prijetnjama s kojima se općina suočava u vlastitom okruženju. Zaključci navedeni u SWOT analizi rezultat su svih prethodno provedenih istraživanja i analiza, a koji su detaljno prezentirani u Strategiji razvoja općine Selca do 2020. godine.

SWOT analiza predstavlja metodu situacijske analize koja omogućuje sustavno prikupljanje, organiziranje i prezentiranje podataka o unutarnjim čimbenicima – snagama i slabostima Općine – te njihovu usporedbu s vanjskim čimbenicima, odnosno prilikama i prijetnjama koje proizlaze iz šireg društvenog, gospodarskog i institucionalnog okruženja.

Svrha SWOT analize je identificirati ključne strateške prednosti i izazove s kojima se Općina Selca suočava, kako bi se osigurao temelj za definiranje ciljeva i razvojnih prioriteta.

Zaključci izneseni u ovoj analizi rezultat su sveobuhvatnih istraživačkih aktivnosti i prethodno provedenih sektorskih analiza, čiji su nalazi detaljno predstavljeni u dokumentu Strategija razvoja Općine Selca do 2025. godine.

SNAGE	
<p>Kulturno-povijesna i sakralna baština:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spomenik Lavu Tolstoju • Spomenik Stjepanu Radiću • Povijesni kompleks Didolića dvori • Kip Krista Kralja, rad Ivana Meštrovića, smješten u župnoj crkvi • Župna crkva Krista Kralja • Crkva Gospe Karmelske • Ranosrednjovjekovna crkvice sv. Nikole • Tradicijski selački zaseoci – očuvani primjer autohtonog načina života i arhitekture • Kulturna autentičnost izražena kroz stil življenja, prehrambene navike, lokalnu arhitekturu i ambijent <p>Prirodni resursi i okoliš:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrazito povoljan geografski položaj • Blaga mediteranska klima • Kristalno čisto more i očuvana priroda • Atraktivan prirodni okoliš i netaknuta obala s brojnim uređenim plažama • Tlo pogodno za uzgoj aromatičnog i ljekovitog bilja, trajnih nasada (osobito maslina) te kvalitetne pašnjake pogodne za razvoj pčelarstva	<p>Infrastruktura i komunalna opremljenost:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smještajni objekti na atraktivnim i prvoklasnim lokacijama • Luka sposobna za prihvat većih brodova, uključujući trajekte kapaciteta do 30 vozila • Postojanje brodogradilišta • Sređen sustav odvodnje otpadnih voda u naselju Puntinak • Izdana građevinska dozvola za izgradnju sekundarnog kanalizacijskog kolektora • Uređena obalna šetnica "Rajka Štambuka" u Selcima <p>Društveni i kulturni život:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivna lokalna zajednica s registriranih 18 udruga (kulturno-umjetničkih, sportskih, lovačkih i dr.) • Održavanje manifestacije "Kulturno i športsko ljeto" – značajnog sadržajnog i turističkog događanja • Očuvanje i razvoj tradicionalnih obrta i zanata <p>Turistički i gospodarski potencijali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvijena autohtona i tradicionalna gastronomija

	<ul style="list-style-type: none"> • Brojne manifestacije koje pružaju podlogu za razvoj specijaliziranih proizvoda i selektivnih oblika turizma (kulturni, ruralni, eno-gastro, pčelarski, nautički i dr.) • Postojanje brojnih tradicijskih zanimanja, čime se čuva lokalni identitet i doprinosi održivom razvoju • Aktivna međuopćinska suradnja • Članstvo Općine Selca u LAG-u Brač i LAGUR-u Brač <p>Postojanje strategije upravljanja imovinom kao podloge za planski razvoj i upravljanje resursima</p>
--	--

SLABOSTI

<p>Informiranost, obrazovanje i ljudski resursi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niska razina informiranosti i edukacije lokalnog stanovništva o mogućnostima financiranja iz fondova Europske unije • Odlazak kvalificiranih kadrova, posebice mladih, u veće urbane centre i inozemstvo • Nedostatak sadržaja i infrastrukturnih kapaciteta namijenjenih mladima • Neaktivnost u području ekonomske inicijative i poduzetništva • Nepostojanje službenog programa mjera za poticanje poduzetništva • Neformiran tim za pripremu i provedbu razvojnih projekata <p>Društvena infrastruktura i kvaliteta života</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje doma za starije i nemoćne osobe • Nedostatak društvenih objekata kao što su kulturni centri, zatvoreni sportski tereni, višenamjenske dvorane i objekti za ispraćaj pokojnika • Nedostatak prostora za proširenje groblja i manjak grobnih mjesta • Nedostatak organiziranih i kvalitetno opremljenih javnih parkirališta <p>Prometna povezanost i dostupnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loša prometna infrastruktura i slaba cestovna povezanost s ostalim turističkim destinacijama • Slaba povezanost s kopnom – rijetke i nedovoljno frekventne trajektne linije • Nedostatak čekališnih traka i prostora za parkiranje vozila u lučkim zonama 	<p>Kulturni i društveni život</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturna baština je nedovoljno valorizirana i integrirana u razvojne i turističke programe • Organizacija kulturnih i zabavnih manifestacija uglavnom ograničena na ljetnu sezonu <p>Gospodarstvo i investicije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gospodarska aktivnost većinom sezonskog karaktera, dominantno vezana uz turizam • Visoka razina ovisnosti lokalnog gospodarstva o turizmu • Nedostatak investicija u druge sektore • Nedovoljna razvijenost ribarstva i marikulture, unatoč povoljnim prirodnim uvjetima • Nepostojanje organiziranog tržišta za prodaju ribe (ribarnica) • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi dodatno otežavaju razvojne projekte • Stanje katastra i zemljišnih knjiga utječe negativno na ulaganja i gospodarski razvoj <p>Prostorno uređenje i infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neracionalno korištenje prostora i manjak planskog upravljanja prostornim razvojem • Neiskorištenost prirodnih resursa za proizvodnju obnovljive energije • Nepostojanje vodovodne mreže u dijelu selačkih zaseoka • Nedostatna opskrba pitkom vodom tijekom turističke sezone • Djelomično izgrađen sustav odvodnje; kanalizacija ne postoji u samim Selcima • Nedovršene ili neadekvatno održavane
---	--

	<p>prometnice (npr. dionice puteva Novo Selo–Vošćica i Novo Selo–Vejak nisu betonirane)</p>
--	---

PRILIKE

<p>Infrastrukturni i prostorni razvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, odvodnja) • Modernizacija i poboljšanje prometne infrastrukture • Unapređenje sustava gospodarenja otpadom • Povećanje funkcionalnosti i kapaciteta Zračne luke Brač • Obnova i prenamjena starih građevina u javne ili turističke svrhe • Unapređenje sustava upravljanja prostorom i sprječavanje neplanske gradnje <p>Gospodarski razvoj i održivost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulaganje u obnovljive izvore energije i poticanje korištenja alternativnih energetske sustava • Mogućnosti korištenja financijskih sredstava iz fondova Europske unije i nacionalnih programa za razvoj lokalne zajednice • Revitalizacija poljoprivrede kroz rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i bolju podršku lokalnim proizvođačima • Poticanje zapošljavanja kroz stručno osposobljavanje, cjeloživotno učenje i programe usavršavanja • Uvoz radne snage u sektorima s manjkom lokalnih kadrova 	<p>Zaštita i valorizacija resursa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valorizacija i očuvanje prirodne baštine uz razvoj edukativnih i ekološki održivih sadržaja • Revitalizacija i veća promocija kulturne baštine kroz projekte obnove, digitalizacije i interpretacije • Razvoj specijaliziranih oblika turizma – vodenih sportova, kulturnog turizma, eno-gastro ponude i aktivnog odmora • Obnova krajolika i uklanjanje nelegalnih odlagališta <p>Društveni razvoj i uključivanje zajednice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unapređenje promocije kulturnih, sportskih i društvenih manifestacija tijekom cijele godine • Podizanje svijesti mladih o važnosti sudjelovanja u lokalnim inicijativama • Osnivanje interesnih skupina i tematskih radnih tijela za podršku razvojnim projektima • Poticanje lokalnog stanovništva na proaktivnost kroz edukaciju, uključivanje u civilno društvo i stvaranje poticajnog okruženja za poduzetništvo
---	---

PRIJETNJE

Demografski i društveni izazovi

- Nastavak negativnih demografskih trendova: emigracija, depopulacija i starenje stanovništva
- Slaba uključenost mladih u društvene i gospodarske procese
- Nedostatak sredstava za financiranje aktivnosti lokalne zajednice
- Ovisnost o donacijama i vanjskim izvorima pomoći (državnim i inozemnim)

Prostorne i infrastrukturne prijetnje

- Nastavak i širenje nelegalne (divlje) gradnje
- Pojava neuređenih i nesaniраних deponija koji ugrožavaju okoliš
- Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i neadekvatno stanje zemljišnih knjiga
- Nedovoljno učinkovito rješavanje pitanja prostornog planiranja i upravljanja prostorom

Gospodarska ranjivost

- Prevelika ovisnost o turizmu, pri čemu tradicionalni modeli („sunce i more“) više nisu dovoljni za održivu konkurentnost
- Nedostatak stabilnih i dugoročnih investicija
- Otežano pronalaženje izvora financiranja za izgradnju i obnovu društvene infrastrukture

Ekološki rizici

- Potencijalni okolišni problemi zbog neodrživih praksi i slabog nadzora
- Nedovoljno korištenje dostupnih prirodnih resursa na održiv način

---

4. POPIS PRIORITETA DJELOVANJA

Prioriteti djelovanja Općine Selca u trenutnom mandatnom razdoblju usklađeni su sa strateškim ciljevima razvoja definiranim u Strateškom razvojnom programu Općine Selca za razdoblje od 2022. do 2025. godine. Ti su ciljevi dodatno usklađeni s prioritetima i razvojnim smjernicama Europske unije, čime se osigurava koherentnost lokalnih razvojnih aktivnosti s višim razinama planiranja i financiranja.

Ključni prioriteti djelovanja uključuju:

- Održivi razvoj komunalne i javne infrastrukture – unapređenje osnovnih infrastrukturnih sustava koji osiguravaju kvalitetu života stanovnika i potiču gospodarski razvoj.
- Razvoj održivog i konkurentnog gospodarskog okruženja – stvaranje poticajnog poslovnog ambijenta s naglaskom na inovacije, diversifikaciju gospodarskih djelatnosti i poticanje poduzetništva.
- Jačanje ljudskih potencijala uz povećanje socijalne kohezije i unaprjeđenje društvenog standarda – ulaganje u obrazovanje, socijalnu uključenost i kvalitetu života svih skupina stanovništva.
- Održivo upravljanje kulturnom i prirodnom baštinom – očuvanje i valorizacija lokalne kulturne i prirodne baštine kao temeljnih resursa za razvoj turizma i identiteta zajednice.

Ovi prioriteti djelovanja usklađeni su s višegodišnjim financijskim okvirom Europske unije, Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske te Milenijskim razvojnim ciljevima Ujedinjenih naroda, čime se osigurava njihova relevantnost i usklađenost s međunarodnim i nacionalnim razvojnim politikama.

Iako Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) propisuje usklađivanje provedbenih programa jedinica lokalne samouprave s planovima razvoja regionalnih jedinica, u ovom trenutku Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije nije usvojen. Stoga, u nastavku je prikazan pregled usklađenosti ovog dokumenta s navedenim višim strateškim okvirima, dok će usklađivanje sa županijskim planom biti izvršeno po njegovom usvajanju.

Usklađenost prioriteta razvoja općine Selca s nadređenim aktima			
	NACIONALNA RAZVOJA STRATEGIJA 2030	UN AGENDA 2030	ULAGAČKI PRIORITETI EU DO 2027.
Održivi razvoj komunalne i javne infrastrukture	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	SDG 11: Učiniti gradove i ljudska naselja uključivim, sigurnima, otpornima i održivima SDG 6: Osigurati dostupnost i održivo upravljanje vodama te zdravstvene uvjete za sve	Povezanija Europa
Razvoj održivog i konkurentnog gospodarskog okruženja	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske	SDG 9: Izgraditi otpornu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovacije SDG 8: Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve	Pametnija Europa
Jačanje ljudskih potencijala uz povećanje socijalne kohezije i unaprjeđenje društvenog standarda	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	SDG 3: Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina SDG 4: Osigurati uključivo i pravedno obrazovanje i promicati prilike za cjeloživotno učenje svim ljudima SDG 16: Promicati mirna i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama.	Europa s istaknutijom socijalnom komponentom
Održivo upravljanje kulturnom i prirodnom baštinom	SC 3. „Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje baštinom državnom imovinom” SC 4. „Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske“ SDG 8: Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi Europa bliža građanima gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve SDG 12: Osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje SDG 16: Promicati mirna i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama	SC 4. „Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske“ SDG 8: Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi Europa bliža građanima gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve SDG 12: Osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje SDG 16: Promicati mirna i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama.	Europa bliže građanima

5. POPIS MJERA

Upute za izradu provedbenih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave definiraju mjeru kao operativnu jedinicu unutar provedbenog programskog okvira, koja obuhvaća skup međusobno povezanih aktivnosti, projekata i inicijativa. Kroz provedbu mjera izravno ili neizravno se doprinosi ostvarenju posebnih ciljeva utvrđenih u Planu razvoja jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave - JLP(R)S.

Definirane mjere temelje se na relevantnim ciljevima Plana razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022.-2027., na odredbama Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, kao i na okvirima višegodišnjeg financijsko

okvira Europske unije (2021.-2027.), čime se osigurava usklađenost s važećim strateškim dokumentima na nacionalnoj i europskoj razini.

U nastavku se nalazi sustavan prikaz 15 mjera predviđenih u okviru Provedbenog programa Općine Selca, pri čemu je za svaku mjeru dan kratak opis svrhe, popis ključnih aktivnosti, očekivani pokazatelji ishoda, vremenski okvir provedbe, okvirna financijska vrijednost te ostali relevantni elementi potrebni za praćenje i evaluaciju provedbe.

Ovakav pristup omogućava transparentno planiranje, učinkovitije korištenje dostupnih resursa, praćenje napretka u ostvarenju razvojnih ciljeva te olakšava pripremu i prijavu projekata za financiranje iz fondova Europske unije i nacionalnih izvora.

1. Uređenje naselja i stanovanje

Ova mjera obuhvaća planske i infrastrukturne djelatnosti usmjerene na poboljšanje kvalitete stanovanja te uređenja naselja. Prema važećem Prostornom planu uređenja Općine Selca, uključujući dokumente poput karte o korištenju površina i infrastrukturnih mreža, izgradnja obuhvaća komunalne sustave, cestovne i pješačke veze, vodovodnu infrastrukturu i druge javne površine.

Mjera uređenja naselja i stanovanja u Općini Selca reflektira cjelovit pristup unapređenju lokalne infrastrukture, javnih prostora i stanovanja. Obuhvaća projekte od strateške važnosti-od vodovodne mreže, sanacije i obnove kulturno-povijesnih objekata do modernizacije javnih površina koje povećavaju kvalitetu života i turistički potencijal mjesta.

Mjera 1. Uređenje naselja i stanovanje	
SVRHA MJERE	Poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva kroz planski pristup razvoju naselja, osiguranje funkcionalnog i estetskog prostora za stanovanje te unaprjeđenje komunalne i društvene infrastrukture
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> aktivnosti vezane za unaprjeđenje stanovanja; uređenje i opremanje s ciljem unaprjeđivanja uvjeta za život u naseljima, unaprjeđivanje dostupnosti i kvalitete stanovanja, učinkovito upravljanje stambenim prostorima u vlasništvu JLS, unaprjeđenje i energetska obnova objekata javne i stambene namjene, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u stanovanju i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> ukupan broj stambenih jedinica u vlasništvu JLS broj stanova u vlasništvu JLS u zakupu broj novoizgrađenih stambenih jedinica broj novoizgrađenih dječjih igrališta broj stambenih objekata za koje je izrađen energetska certifikat broj stambenih objekata na kojima je provedena energetska obnova"

PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	
PROGRAM U PRORAČUNU	

2. Prostorno i urbanističko planiranje

Mjera Prostorno i urbanističko planiranje ima za cilj osigurati dugoročno održivo, funkcionalno i estetski usklađeno korištenje prostora na području Općine Selca. Planiranje prostora predstavlja temelj za uravnotežen razvoj svih gospodarskih, infrastrukturnih, stambenih i društvenih aktivnosti, uz istodobnu zaštitu prirodnih i kulturnih vrijednosti.

Mjera se provodi u skladu s važećim zakonodavnim okvirom Republike Hrvatske, uključujući Zakon o prostornom uređenju, Zakon o gradnji, te s preporukama i smjernicama županijskih i državnih razvojnih dokumenata.

Mjera 2. Prostorno i urbanističko planiranje	
SVRHA MJERE	Osigurati dugoročno održivo, funkcionalno i estetski usklađeno korištenje prostora
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> aktivnosti vezane za prostorno planiranje, izdavanje građ. i lokacijskih dozvola i dr. akata vezanih za gradnju na području JLS, unaprjeđenje te održivo korištenje prostora, uspostava integriranog urb. planiranja za učinkovito upravljanje prostorom i imovinom, planiranje pametnih rješenja za upravljanje razvojem i sl."
ROK PROVEDBE MJERE	31.12.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> broj izdanih lokacijskih dozvola broj izdanih građevinskih dozvola broj izdanih uporabnih dozvola broj izdanih rješenja o izvedenom stanju broj izdanih rješenja o rušenju bespravno izgrađenih objekata pokrivenost područja samoupravne jedinice prostornim planom
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	60.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A100201: Prostorno planiranje

3. Komunalno gospodarstvo

Cilj mjere komunalnog gospodarstva jest osigurati učinkovito, moderno i održivo upravljanje komunalnom infrastrukturom i javnim uslugama. Time se jača kvaliteta života lokalnih stanovnika, podupire održivi razvoj naselja i stvara temelj za daljnja ulaganja i povoljno poslovno okruženje.

Mjera odgovara prioritetima održivog razvoja definiranim u Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH do 2030. i ciljevima Europske unije u području održivih zajednica, učinkovitog gospodarenja otpadom i javne infrastrukture. Plan je također usklađen s lokalnim strateškim dokumentima Općine Selca (npr. Strateški razvojni program) te s nacionalnim i EU okvirima za financiranje infrastrukturnih projekata.

Mjera 3. Komunalno gospodarstvo	
SVRHA MJERE	Osigurati učinkovito, moderno i održivo upravljanje komunalnom infrastrukturom i javnim uslugama
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za izgradnju i održavanje komunalne infrastrukture, • razvoj i unaprjeđenje različitih infrastrukturnih sustava, • rekonstrukcija, izgradnja i investicijsko održavanje komunalnih objekata i opreme, • održavanje javnih površina, • čišćenje i uređenje građevina i uređaja javne namjene, • unaprjeđenje energetske infrastrukture, • poboljšanje komunalne opremljenosti, • gospodarenje objektima javne i poslovne namjene, • razvoj i uspostavljanje održivog sustava vodoopskrbe i odvodnje, • unaprjeđenje javnih površina kroz ulaganje u infrastrukturu, • unaprjeđenje vodnog gospodarstva,
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • održavane javne površine u m2 • m2 novouređene javne infrastrukture • m2 uređenih zelenih javnih površina • broj energetski obnovljenih objekata javne namjene • broj postavljenih novih energetski efikasnih rasvjetnih tijela • km novoizgrađene komunalne infrastrukture • km novoizgrađenog sustava navodnjavanja • udio naseljenih dijelova pokrivenih javnom rasvjetom • broj kućanstava kojima je omogućen pristup širokopojasnoj mreži • broj novih korisnika priključenih na vodovodnu mrežu • broj novih korisnika priključenih na kanalizacijsku mrežu • broj novoizgrađenih grobnih mjesta
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	10.568.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A100301: Zaštita okoliša i životinja A100205: Održavanje plaža i molova A100204: Javna rasvjeta A100206: Izgradnja groblja i pripadajuće infrastrukture K100702: Izgradnja vatrogasnog doma K100703: Interpretativni centar Mario Puratić K100703: Zadržni dom Povlja A100202 Nerazvrstane ceste A100207: Glomazni otpad i divlja odlagališta A100208 Građevine i uređaji javne namjene A100209 Energetska obnova K100202 Komunalna infrastruktura Brač 2

4. Odgoj i obrazovanje

Cilj mjere Odgoj i obrazovanje je poboljšanje kvalitete obrazovnih usluga u lokalnoj zajednici kroz:

- Razvoj dostupnog i kvalitetnog predškolskog odgoja
- Osiguranje podrške za uspješan početak školovanja
- Jačanje stručnih kapaciteta odgojno-obrazovnih institucija
- Poticanje ravnoteže između obiteljskog i radnog života

Sve to doprinosi dugoročnoj demografskoj stabilnosti i socijalnom razvoju Općine Selca.

Mjera 4. Odgoj i obrazovanje	
SVRHA MJERE	Poboljšanje kvalitete obrazovnih usluga u lokalnoj zajednici
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za odgoj, obrazovanje i tehničku kulturu, • redovna djelatnost osnovnih škola, • redovna ulaganja u objekte osnovnoškolskih i srednjoškolskih obrazovnih ustanova, • unaprjeđenje uvjeta za obrazovanje, • provedba cjeloživotnog obrazovanja, • modernizacija i unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, • dodjela stipendija za visoko i srednjoškolsko obrazovanje i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj novoizgrađenih objekata odgojno-obrazovnih ustanova • broj rekonstruiranih/ adaptiranih objekata odgojno-obrazovnih ustanova • broj opremljenih objekata odgojno-obrazovnih ustanova • udio objekata škola na kojima su izvedeni radovi održavanja • opremanja u ukupnom broju osnovnih škola • ukupan broj učenika • broj učenika koji primaju subvencije za prijevoz • udio učenika kojima je omogućena jednosmjenska nastava • ukupan broj razrednih odjeljenja • broj stipendista - učenika • broj stipendista - studenata • broj korisnika programa cjeloživotnog obrazovanja • broj osoba koje su završile program prekvalifikacije • udio škola u kojima je osigurana mogućnost pružanja online nastave za sva odjeljenja "
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	108.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A101202: Pomoć za kupnju školskih knjiga A101203: Stipendiranje učenika i studenata

5. Briga o djeci

Mjera je usmjerena na pružanje kvalitetnih, sigurnih i dostupnih usluga za djecu predškolske dobi. Cilj je podržati obitelji, omogućiti djeci optimalan razvojni okruženje i povećati dostupnost skrbi - sve radi jačanja demografske stabilnosti i pozitivnog društvenog razvoja.

Mjera između ostalog obuhvaća:

- Proširenje dostupnosti predškolskog odgoja u Dječjem vrtiću "Selca" te u područnoj jedinici u Povljima
- Aktivnosti podrške obiteljima i ranom otkrivanju razvojnih poteškoća kod djece
- Organizacija poludnevnog i cjelodnevnog boravka u skladu s pedagoškim normama

Mjera 5. Briga o djeci	
SVRHA MJERE	Pružanje kvalitetnih, sigurnih i dostupnih usluga za djecu predškolske dobi
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • redovna djelatnost vrtića, • provedba predškolskog odgoja, • unaprjeđenje uvjeta za predškolski odgoj i obrazovanje i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • ukupan broj upisane djece • broj novoupisane djece • broj novosagrađenih objekata • broj rekonstruiranih objekata • broj djece obuhvaćene posebnim programima izobrazbe"
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	1.241.600,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A101201: Financiranje dječjeg vrtića

6. Socijalna skrb

Mjera Socijalna skrb osmišljena je kako bi se osigurale adekvatne, inkluzivne i održive usluge za socijalno ugrožene skupine te za osobe u nepovoljnom životnom položaju. Cilj je pružiti podršku ranjivim građanima, potaknuti socijalnu uključenost i poboljšati kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

Mjera 6. Socijalna skrb	
SVRHA MJERE	Osiguranje boljeg životnog standarda stanovništva i smanjenje nejednakosti, osiguranje bolje skrbi o starijim i nemoćnim osobama
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za pružanje socijalne skrbi osjetljivim skupinama, • dodjela subvencija, pomoći i donacija, • osiguranje ravnomjerne dostupnosti socijalnih usluga, • pružanje socijalne zaštite i unaprjeđenje kvalitete života građana, • poboljšanje standarda postojećih usluga socijalne zaštite u okvirima lokalne zajednice,

	<ul style="list-style-type: none"> • pružanje skrbi nemoćnima, • skrb o hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji, • unaprjeđenje društvene infrastrukture za pružanje socijalne skrbi i zaštite i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj korisnika socijalnih usluga • broj korisnika socijalnog smještaja • broj korisnika besplatnog prijevoza • broj korisnika sredstava za ogrjev • broj korisnika pučke kuhinje • broj korisnika socijalnog dućana • broj kreveta u domovima za starije i nemoćne • broj zaposlenih osoba s invaliditetom"
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	1.900.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A100604: Pomoć za novorođenu djecu A100602: Projekt Zaželi A100801: Tekuće donacije i socijalne pomoć

7. Primarna zdravstvena zaštita

Mjera Primarna zdravstvena zaštita u Općini Selca obuhvaća niz aktivnosti i usluga usmjerenih na očuvanje i unaprjeđenje zdravlja lokalnog stanovništva, s posebnim naglaskom na starije osobe, djecu i osobe s invaliditetom. S obzirom na demografske i geografske specifičnosti otoka Brača, mjera se temelji na integriranom pristupu koji uključuje preventivne, kurativne i rehabilitacijske usluge.

Svrha mjere je osigurati dostupnost, kvalitetu i kontinuitet primarne zdravstvene zaštite za sve građane Općine Selca, smanjujući prostorne i socijalne nejednakosti u pristupu zdravstvenim uslugama.

Mjera 7. Primarna zdravstvena zaštita	
SVRHA MJERE	Osiguranje bolje kvalitete zdravstvenih usluga
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za zaštitu i unaprjeđenje zdravlja građana, • poboljšanje sustava pružanja javnih zdravstvenih usluga, • unaprjeđenje dostupnosti usluga zdravstvene zaštite, • poboljšanje opremljenosti i unaprjeđivanje uvjeta za pružanje zdravstvenih usluga, • unaprjeđenje kvalitete zdravstvenih usluga i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj sudionika na predavanjima o prevenciji bolesti i zdravom načinu života • broj obnovljenih objekata javno zdravstvenih ustanova • broj objekata javnih zdravstvenih ustanova u kojima je poboljšana opremljenost • broj korisnika kojima je unaprijeđena dostupnost usluga zdravstvene zaštite • stopa smrtnosti od kardiovaskularnih bolesti na području samoupravne jedinice • stopa smrtnosti od razni oblika raka na području samoupravne jedinice

PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	40.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A100803: Sufinanciranje zdravstva

8. Kultura, tjelesna kultura i sport

Mjera Kultura, tjelesna kultura i sport u Općini Selca obuhvaća sveobuhvatan pristup očuvanju kulturne baštine, promicanju kulturnih aktivnosti i poticanju tjelesne aktivnosti među svim dobnim skupinama. Ova mjera ima ključnu ulogu u jačanju identiteta lokalne zajednice, poticanju socijalne kohezije i unapređenju kvalitete života stanovnika.

Mjera 8. Kultura, tjelesna kultura i sport	
SVRHA MJERE	Sponzoriranje opće-društveno korisnih aktivnosti kao i pokroviteljstvo manifestacija u kulturi, sportu i obrazovanju, te drugih događanja od općinskog interesa
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za razvoj kulture te tjelesne kulture i sporta, • unapređenje dostupnosti sportsko rekreacijskih sadržaja, • promicanje kulture i kulturnih sadržaja, • poticanje razvoja sporta i rekreacije, • ulaganja u zaštitu kulturne baštine te očuvanje i promociju kult. i povijesnih vrijednosti i sl."
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj obnovljenih objekata kulturne baštine • broj posjeta podržanim mjestima i atrakcijama kulturne baštine • broj organiziranih kulturnih manifestacija • broj posjeta društveno-kulturnim manifestacijama • broj članova kulturno-umjetničkih udruga • broj korisnika javnih sportsko-rekreacijskih sadržaja • broj sportskih klubova koji primaju subvenciju za rad • broj novih javnih sportskih terena/ igrališta
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	1.520.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A100901: Kulturne manifestacije A100902: Valorizacija arheoloških nalazišta A100903: Ulaganje u sakralne objekte A101001: Sportske udruge i manifestacije A101002: Održavanje sportske infrastrukture A101401: Općinska knjižnica

9. Zaštita potrošača

Mjera Zaštita potrošača u Općini Selca obuhvaća aktivnosti koje imaju za cilj informirati, educirati i savjetovati građane o njihovim pravima kao potrošača, te pružiti im podršku u ostvarivanju tih prava. Iako Općina Selca nije specifično istaknula ovu mjeru u dostupnim dokumentima, osnovne smjernice za njezinu

provedbu proizlaze iz Zakona o zaštiti potrošača i smjernica za lokalne jedinice samouprave.

Mjera 9. Zaštita potrošača	
SVRHA MJERE	Osigurati građanima Općine Selca pristup informacijama i savjetima koji će im pomoći u razumijevanju i ostvarivanju njihovih prava kao potrošača, te pružiti im podršku u slučajevima nesuglasica s trgovcima ili pružateljima usluga
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • redovan rad udruga za zaštitu potrošača, • pružanje potpore projektima u području zaštite potrošača, • sustavno promicanje zaštite potrošača na području samoupravne jedinice i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj korisnika kojima je pružena zaštita • broj riješenih pritužbi oštećenih potrošača • broj potrošača kojima je dodijeljena odšteta
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	
PROGRAM U PRORAČUNU	

10. Zaštita i unapređenje prirodnog okoliša

Mjera 10. Zaštita i unapređenje prirodnog okoliša	
SVRHA MJERE	Sprječavanje i poduzimanje mjera u svrhu zaštite svih sastavnica okoliša
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za zaštitu prirode, • očuvanje i unapređenje kvalitete okoliša, • izgradnja građevina za gospodarenje otpadom, • uspostava cjelovitog sustava za održivo gospodarenje otpadom, • ulaganja u očuvanje okoliša i prirodne baštine, • korištenje obnovljivih izvora energije, • održivo gospodarenje javnim, poljoprivrednim i šumskim prostorom, • poticanje održivog gospodarenja prirodnim resursima, • učinkovito gospodarenje energijom i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj saniranih lokaliteta ilegalnih odlagališta otpada • količina prikupljenog biorazgradivog otpada • količina prikupljenog recikliranog otpada • broj izgrađenih centara za gospodarenje otpadom • broj korisnika kojima je omogućeno odvojeno prikupljanje otpada • broj kućanstava koji koriste energiju iz obnovljivih izvora
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	12.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A100208: Zbrinjavanje otpada sa divljih deponija

11. Protupožarna i civilna zaštita

Mjera Protupožarna i civilna zaštita u Općini Selca obuhvaća sveobuhvatan pristup prevenciji, pripremi, odgovoru i obnovi u slučaju požara i drugih nesreća, s ciljem zaštite.

Navedenom mjerom želi se osigurati učinkovitu zaštitu stanovništva i imovine od požara, prirodnih i drugih nesreća kroz:

- prevenciju i smanjenje rizika,
- pripremljenost i edukaciju građana,
- koordinaciju operativnih snaga,
- brzi odgovor u kriznim situacijama,
- obnovu i sanaciju nakon nesreća

Mjera 11. Protupožarna i civilna zaštita	
SVRHA MJERE	Podrška sustavu protupožarne i civilne zaštite radi jačanja stabilnosti i otpornosti općine
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za pružanje vatrogasne i civilne zaštite, • uspostava i unaprjeđenje sustava civilne zaštite, • poboljšanje opremljenosti i kapaciteta protupožarnih snaga, • promotivne aktivnosti protupožarne zaštite, • organizacija i redovan rad sustava zaštite i spašavanja na području samoupravne jedinice i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj novoizgrađenih vatrogasnih postaja • broj nabavljenih vatrogasnih vozila • broj osposobljenih članova dobrovoljnih vatrogasnih društava • broj opremljenih objekata dobrovoljnih vatrogasnih društava • ukupan broj pripadnika sustava civilne zaštite na području JLS • broj intervencija zaštite i spašavanja
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	180.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A1001301: Protupožarna zaštita A1001302: HGSS A1001303: Crveni križ

12. Promet i održavanje javnih prometnica

Mjera Promet i održavanje javnih prometnica u Općini Selca obuhvaća planiranje, izgradnju, obnovu i redovno održavanje cestovne infrastrukture kako bi se osigurala sigurnost, funkcionalnost i održivost prometnog sustava na tom području.

Mjera 12. Promet i održavanje javnih prometnica

SVRHA MJERE	Priprema, projektiranje, izgradnja, rekonstrukcija i modernizacija cesta koje su od bitnog značaja za razvitak općine te jačanje prometnog sustava i povezanosti općine
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za unaprjeđenje javnog i putničkog prometa, • unaprjeđenje lokalne i regionalne prometne povezanosti, • unaprjeđenje i izgradnja prometne infrastrukture, • razvoj lokalne prometne mreže, • razvoj i poboljšanje uvjeta za siguran promet, • poboljšanje održivosti sustava javnog prijevoza, • poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u javnom i putničkom prijevozu i sl.
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • km novih biciklističkih staza • km novih javnih prometnica • km novih pješačkih staza • km moderniziranih željezničkih pruga • km asfaltiranih prometnica u punoj širini kolnika • broj izgrađenih punionica za električna vozila • ukupan broj korisnika javnog prijevoza • broj putnika u riječnom prometu • broj putnika u morskom prometu • broj novoizgrađenih parkirališnih mjesta • broj novoizgrađenih autobusnih stajališta
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	600.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A100204: Održavanje nerazvrstanih cesta

13. Gospodarski razvoj

Mjera Gospodarski razvoj u Općini Selca fokusira se na poticanje održivog ekonomskog rasta, diversifikaciju lokalne ekonomije i poboljšanje životnog standarda stanovništva. Iako specifični strateški dokumenti nisu javno dostupni, postoje indikacije o prioritetnim. Navedenom mjerom želi se unaprijediti gospodarsku aktivnost kroz poticanje malog i srednjeg poduzetništva, razvoj turizma, poljoprivrede i ribarstva, unaprjeđenje infrastrukture i usluga te privući investicije i korištenje EU fondova.

Mjera 13. Gospodarski razvoj	
SVRHA MJERE	Podrška razvoju gospodarstva
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za poticanje razvoja poduzetništva i gospodarstva, • poticanje održivog razvoja turizma, • poboljšanje gospodarske konkurentnosti, • jačanje malog i srednjeg poduzetništva, • korištenje pametnih rješenja i poticanje održivog razvoja industrije, • unaprjeđenje poduzetničkog okruženja,

	<ul style="list-style-type: none"> • razvoj i pružanje potpora poduzetničkim institucijama i pružanje potpora MSP, • poticanje transfera znanja i tehnologija između znanstvenog i poslovnog sektora, • jačanje poduzetničke infrastrukture uspostavom poslovnih zona, • poticanje kreativnih industrija, poticanje održivog razvoja poljoprivrede i ribarstva,
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj novozaposlenih u visokotehnološkim poduzećima • ukupan broj zaposlenih • ukupan broj nezaposlenih • ukupan prihod poduzetnika na području JLS • broj korisnika potpore za MSP • m2 površine poduzetničkih zona • ukupan broj poduzetnika • ukupan broj obrtnika • ukupan broj poljoprivrednika • ukupan prihod poduzetnika na području samoupravne jedinice • ukupan broj turističkih noćenja • broj korisnika coworking prostora • broj korisnika poslovnih inkubatora • broj patenata odobrenih na području JLS"
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	12.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A101501: Subvencije gospodarstvenicima

14. Lokalna uprava i administracija

Mjera Lokalna uprava i administracija u Općini Selca usmjerena je na učinkovito upravljanje lokalnim poslovima, osiguranje transparentnosti, pružanje kvalitetnih usluga građanima te implementaciju strateških razvojnih planova.

Mjerom se želi unaprijediti organizacijsku učinkovitost općinske uprave, osigurati pravovremeno donošenje odluka, poboljšati komunikaciju s građanima i osigurati transparentnost u upravljanju javnim resursima.

Mjera 14. Lokalna uprava i administracija	
SVRHA MJERE	Bolje i učinkovitije funkcioniranje lokalne samouprave
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti vezane za redovnu djelatnost izvršnog tijela, predstavničkih tijela i upravnih tijela samouprave jedinice, • pravno normativni poslovi, • materijalni i ostali rashodi vezani za rad upravnih tijela i administracije, • jačanje kompetencija i unaprjeđenje sustava lokalne uprave, • učinkovito upravljanje javnim prostorom i imovinom,

	<ul style="list-style-type: none"> • redovne i izvanredne aktivnosti gradskih vijeća, • priprema projekata za sufinanciranje sredstvima ESI fondova,
ROK PROVEDBE MJERE	01.04.2025.
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • broj izdanih rješenja • broj pripremljenih izvještaja o provedbi akata strateškog planiranja • broj educiranih zaposlenika samoupravne jedinice • broj digitaliziranih usluga koje pružaju upravna tijela JLS • udio poslovnih prostora u vlasništvu samoupravne jedinice u zakupu • broj zaposlenika koji su sudjelovali na stručnim seminarima • broj projekata JLS kojima je odobreno sufinanciranim sredstvima ESI fondova
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	4.000.000,00
PROGRAM U PRORAČUNU	A100101: Redovno poslovanje općinske uprave i administracije A100102: Izrada projektne dokumentacije

15. Demografija

Općini Selca usmjerena je na suočavanje s negativnim demografskim trendovima, poput starenja stanovništva, smanjenja broja mladih i iseljavanja. Iako specifični strateški dokumenti nisu javno dostupni, postoje indikacije o prioritetnim područjima razvoja.

Krajnji cilj navedene mjere je povećanje broja stanovnika, poticanje mladih obitelji na ostanak i povratak, unapređenje kvalitete života svih dobnih skupina i očuvanje kulturne baštine i identiteta kroz poticanje nataliteta, povratka i useljavanja, unapređenje kvalitete života.

Mjera 15. Demografija	
SVRHA MJERE	Povećanje broja stanovnika, poticanje mladih obitelji na ostanak i povratak
KLJUČNE AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • poticanje nataliteta, • poticanje doseljavanja mladih obitelji s djecom, • zaustavljanje iseljavanja mladih, • zaustavljanje iseljavanja radno sposobnog stanovništva,"

ROK PROVEDBE MJERE	
POKAZATELJ(I) REZULTATA	<ul style="list-style-type: none"> • udio mladog stanovništva (0 - 14 godina) na području samoupravne jedinice • ukupan broj rođene djece • ukupan broj radno aktivnog stanovništva • neto stopa migracije stanovništva do 40 godina na području samoupravne jedinice • broj iseljenih osoba
PROCJENJENI TROŠAK PROVEDBE	
PROGRAM U PRORAČUNU	

6. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR

Ukupna vrijednost Provedbenog programa Općine Selca za naredno četverogodišnje razdoblje iznosi približno 20.309.600,00 eura. Napominjemo kako će konačni iznosi biti usklađivani sukladno stvarnim proračunskim kapacitetima, realiziranim izvorima financiranja te sufinanciranjima iz različitih nacionalnih i međunarodnih fondova. Također, važno je istaknuti da se tijekom provedbenog razdoblja mogu pojaviti novi

projekti i inicijative koji trenutno nisu uključeni u plan, a koji će biti integrirani u program s odgovarajućim financijskim alokacijama.

Sukladno Priručniku o strateškom planiranju, za svaku mjeru, aktivnost i projekt obuhvaćen Provedbenim programom neophodno je osigurati sredstva iz odobrenog proračuna jedinice lokalne samouprave i/ili drugih izvora financiranja, uključujući, ali ne ograničavajući se na sredstva Europske unije, državne potpore, privatna ulaganja i druge relevantne fondove.

U daljnjem tekstu dostavljamo detaljan pregled procijenjenih troškova provedbe pojedinih mjera, uz jasno naznačene izvore financiranja unutar proračuna Općine Selca. Važno je naglasiti da su određene aktivnosti predviđene kao nadopuna postojećim financijskim sredstvima te će se njihova implementacija planirati i realizirati postupno, u skladu s godišnjim proračunskim okvirima i dinamikom realizacije predviđenih mjera.

Ovakav pristup omogućuje fleksibilnost i prilagodbu financijskih planova promjenjivim okolnostima te osigurava transparentnost i efikasnost u upravljanju sredstvima tijekom cijelog razdoblja provedbe programa.

Indikativni financijski okvir implementacije provedbenog programa općine Selca u 2025. godini		
Procijenjeni trošak provedbe mjere 2025 (u EUR)	Poveznica na izvor financiranja u proračunu JLS	Program u proračunu JLS
60.000,00	A100201: Prostorno planiranje	1006: Prostorno planska dokumentacija
10.568.000,00	A100204: Javna rasvjeta A100203: Održavanje javnih i zelenih površina A100301: Zaštita okoliša i životinja A100205: Održavanje plaža i molova A100204: Javna rasvjeta A100206: Izgradnja groblja i pripadajuće infrastrukture K100702: Izgradnja vatrogasnog doma K100703: Interpretativni centar Mario Puratić K100703: Zadržni dom Povlja A100202 Nerazvrstane ceste A100207: Glomazni otpad i divlja odlagališta A100208 Građevine i uređaji javne namjene A100209 Energetska obnova K100202 Komunalna infrastruktura Brač 2	1002: Održavanje komunalne infrastrukture 1003: Građenje komunalne infrastrukture
108.000,00	A101202: Pomoć za kupnju školskih knjiga A101203: Stipendiranje učenika i studenata	1012: Predškolski i osnovnoškolski odgoj i obrazovanje
1.241.600,00	A101201: Financiranje dječjeg vrtića	012: Predškolski i osnovnoškolski odgoj i obrazovanje
1.900.000,00	A100604: Pomoć za novorođenu djecu A100602: Projekt Zaželi A100801: Tekuće donacije i socijalne pomoć	1008: Socijalna skrb
40.000,00	A100803: Sufinanciranje zdravstva	1008: Socijalna skrb
1.520.000,00	A100901: Kulturne manifestacije A100902: Valorizacija arheoloških nalazišta A100903: Ulaganje u sakralne objekte A101001: Sportske udruge i manifestacije A101002: Održavanje sportske infrastrukture A101401: Općinska knjižnica	1009: Kultura 1010: Sport 1014: Općinska knjižnica
80.000,00	A100208: Zbrinjavanje otpada sa divljih deponija	1002: Održavanje komunalne infrastrukture
180.000,00	A1001302: HGSS	10013: Civilna zaštita

	A1001303: Crveni križ	
600.000,00	A100204: Održavanje nerazvrstanih cesta	1002: Održavanje komunalne infrastrukture
12.000,00	A101501: Subvencije gospodarstvenicima	1015: Razna sufinanciranja i pomoći iz proračuna u svrhu poboljšanja uvjeta života
4.000.000,00	A100101: Redovno poslovanje općinske uprave i administracije A100102: Izrada projektne dokumentacije	1001: Općinska uprava i administracija

7. OKVIR ZA PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Sukladno članku 45. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017), lokalni koordinatori imaju ključnu ulogu u sustavu strateškog upravljanja razvojem. Njihove temeljne odgovornosti obuhvaćaju praćenje i izvješćivanje o provedbi akata strateškog planiranja na razini jedinica lokalne samouprave, uključujući prikupljanje, obradu i unos relevantnih pokazatelja u skladu s uputama nadležnih tijela i propisanim rokovima.

Redovite aktivnosti praćenja i izvješćivanja o provedbi provedbenog programa Općine Selca imaju višestruku svrhu. One omogućuju:

- kontinuirano praćenje učinkovitosti i djelotvornosti provedbe definiranih mjera i aktivnosti;
- pravovremeno usklađivanje planiranih intervencija s promjenjivim društvenim, gospodarskim i institucionalnim okolnostima;
- osiguravanje podloge za informirano odlučivanje na višim razinama upravljanja (županijskoj, nacionalnoj i europskoj);
- razvoj i unaprjeđenje razvojnih politika i instrumenata, uključujući i alokaciju financijskih sredstava;
- evaluaciju ostvarenja planiranih ciljeva i ishoda, uz mogućnost korekcije planova i redefiniranja prioriteta ako rezultati odstupaju od očekivanih.

Također, sustavno izvještavanje o provedbi programa predstavlja važan instrument transparentnosti i odgovornosti izvršne vlasti u upravljanju razvojnim procesima i javnim financijama. S obzirom na usku povezanost između Provedbenog programa i proračuna Općine Selca, odgovornost za transparentno, racionalno i svrsishodno upravljanje javnim sredstvima dodatno je naglašena, kako u kontekstu planiranja, tako i pri izvršenju proračunskih obveza.

Praćenje provedbe akata strateškog planiranja obuhvaća organizirani proces prikupljanja, analize i interpretacije podataka o rezultatima provedbe mjera, temeljenih na unaprijed definiranom skupu pokazatelja učinka i rezultata. Tim se procesom omogućuje objektivna procjena napretka te informira lokalna i regionalna razina, kao i središnja tijela državne uprave.

Općina Selca, putem imenovanog lokalnog koordinatora, obvezna je dva puta godišnje izvještavati regionalnog koordinatora i Koordinacijsko tijelo (nadležno središnje tijelo državne uprave za poslove regionalnog razvoja i fondova Europske unije) o napretku u provedbi Provedbenog programa. Izvješća se dostavljaju:

- do 31. srpnja tekuće godine - za prvo polugodište,
- do 31. siječnja sljedeće godine - za cjelokupnu prethodnu kalendarsku godinu.

Unos podataka i izvještaja vrši se putem Informacijskog sustava za strateško planiranje i upravljanje razvojem. U iznimnim situacijama, kada sustav nije dostupan, izvješća se dostavljaju u pisanom obliku putem propisanih obrazaca izravno Koordinacijskom tijelu.

Ovim pristupom osigurava se usklađenost lokalnih razvojnih aktivnosti s nacionalnim i europskim razvojnim politikama, jača institucionalna odgovornost, te stvara okvir za učinkovitije korištenje domaćih i europskih razvojnih sredstava.

Zahtjevi praćenja za akte strateškog planiranja		
Vrsta akta strateškog planiranja	Element strateškog okvira	Praćenje provedbe
Provedbeni programi	Mjere	Podatak o uspješnosti provedbe u usporedbi s unaprijed zadanim ciljnim vrijednostima pokazatelja rezultata provedbe mjere
	Aktivnosti/ključne točke ostvarenja	Provedba aktivnosti/postizanje ključnih točaka ostvarenja (po mjesecima) u provedbi mjera
Godišnje izvješće o provedbi akata strateškog planiranja	Općina Selca na svojim mrežnim stranicama objavljuje podatke i godišnja izvješća o izvršenju provedbenog programa	

Sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvješća o provedbi provedbenih programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te detaljne tehničke i metodološke upute za njegovo popunjavanje utvrđuje Priručnik o strateškom planiranju. Ključne aktivnosti u procesu praćenja i izvještavanja su kako slijedi:

Zahtjevi praćenja za akte strateškog planiranja			
Rb	KORAK	POJAŠNJENJE	ODGOVORNOST
1.	Uspostava institucionalnog okvira za praćenje uspješnosti provedbe	Definiranje osoba zaduženih za prikupljanje relevantnih informacija o provedbenom programu; uspostava mreže za izvješćivanje na razini cijelog tijela	Načelnik Lokalni koordinator Voditelj računovodstva Voditelj jedinstvenog upravnog odjela
2.	Identifikacija zahtjeva praćenja	Definiranje elemenata koji će se pratiti i o kojima će se redovito izvještavati; njihov unos u informacijski sustav, ako je u funkciji	Lokalno koordinator
3.	Uspostava mreže osoba za praćenje	Uspostavljena Mreža osoba za praćenje i izvješćivanje o provedbi akata strateškog planiranja s ciljem učinkovite suradnje i kontinuiranog poboljšanja sustava praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja	Regionalni koordinator
4.	Izvještavanje o	Prikupljanje i obrada	Lokalni koordinator

	rezultatima	informacija i podataka za pripremu polugodišnjih i godišnjih izvještaja nadležnim tijelima	
5.	Identifikacija mogućih problema	Uočavanje potencijalnih problema koji mogu uzrokovati poteškoće u postizanju zadanih ciljnih pokazatelja; priprema mogućih rješenja uočenih problema	Lokalni koordinator
6.	Pokretanje preventivnih mjera rješavanja problema	Implementacija plana rješavanja uočenih problema i poteškoća, praćenje poduzetih koraka u rješavanju problema	Načelnik Lokalni koordinator
7.	Ispunjavanje službenih zahtjeva	Podnošenje polugodišnjih i godišnjih izvješća nadležnim tijelima	Lokalni koordinator

8. PRILOZI

8.1. Popis grafikona

Rb	NAZIV GRAFIKONA	STRANA
1.	Prikaz prihoda i primitaka Općine Selca u posljednjih pet godina	
2.	Prikaz rashoda i izdataka Općine Selca u posljednjih pet godina	
3.	Kretanje broja stanovnika u Općini Selca od 1975.g.-2023.g	

8.2. Popis tablica

Rb	NAZIV TABLICE	STRANA
1.	Obvezni elementi provedbenog programa jedinice lokalne samouprave	
2.	Ostvareni prihodi i primici Proračuna Općine Selca za razdoblje od 2021. - 2025	
3.	Ostvareni rashodi i izdaci Proračuna Općine Selca za razdoblje od 2021.-2025	
4.	Stanovništva u općini Selca prema starosti i spolu	
5.	Stanovništvo prema vjeri	
6.	Popisane osobe, kućanstva i stambene jedinice, po naseljima	
7.	Stanovništvo prema aktivnosti, starosti i spolu	
8.	Kulturna dobra na području općine Selca	
9.	Usklađenost prioriteta razvoja općine Selca s nadređenim aktima	
10.	Indikativni financijski okvir implementacije provedbenog programa općine Selca u 2025. godini	
11.	Zahtjevi praćenja za akte strateškog planiranja	
12.	Proces praćenja i izvještavanja o provedbenom programu	

8.3. Prilog 1. Predložak za izradu Provedbenog plana jedinice lokalne samouprave – excell tablica

9. LITERATURA

- Zakon o otocima, NN 116/18
- Zakon o proračunu, NN 15/15
- Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, NN 147/14
- Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, NN 56/16
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom, NN 73/17
- Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, NN 123/20117
- Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Narodne novine 6/2019
- Lokalna razvojna strategija Lokalne akcijske grupe Brač za period od 2014. do 2020. godine, 2016.
- Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije, Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije br. 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, 13/07 i 9/13
- Planovi i pravila za novo programsko razdoblje 2021. – 2027., Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske,
- UN Agenda 2030
- Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr
- Hrvatski zavod za zapošljavanje, www.hzz.hr
- HGK – Registar poslovnih subjekata, <http://www1.biznet.hr/HgkWeb/do/fullSearchPost>
- FINA, www.fina.hr
- Upisnik poljoprivrednika, <https://www.apprrr.hr/upisnik-poljoprivrednika/>
- Registar obrtnika, <https://or.portor.hr/pretraga.htm>
- Hrvatska mreža za ruralni razvoj, <http://www.hmrr.hr/hr/leader/hrvatski-flag-ovi/>
- Registar udruga, <https://uprava.gov.hr/registar-udruga>
- Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, dostupno na: <https://tinyurl.com/yaefkxh>
- Pomorsko je dobro, www.pomorskodobro.dalmacija.hr
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo, <https://euribarstvo.hr/mjere/>
- Nova kohezijska politika - Regionalna politika, Europska komisija (2018), dostupno na: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/2021_2027/
- Europska komisija (2018) Regionalni razvoj i kohezija: Proračun EU-a za budućnost, <https://tinyurl.com/ybcudf3c>
- Izvješće o prekoračenoj količini miješanog komunalnog otpada za jedinice lokalne samouprave za 2020. godinu, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

